

Nr 151.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.; given Stockholms slott den 28 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1—16 hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anholder att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av mark från kronoegendomar m. m., vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande.

1:o.

Lägenheten Prästgården 1⁷ i Uppsala län.

Genom beslut den 16 februari 1940 bemyndigade Kungl. Maj:t domänstyrelsen att för kronans räkning för en köpeskilling av 1,505 kronor inköpa ett område om 0.5016 hektar av kyrkoherdebostället 2 ⁵/₈ mantal Prästgården 1¹ i Tierps socken av Uppsala län. Därjämte förordnade Kungl. Maj:t, att

området, vilket efter verkställd avstyckning åsatts jordregisterbeteckningen Prästgården 1⁷, skulle av skogsförvaltningen omhändertagas för att tills vidare förvaltas enligt de för förvaltning av kronoparker gällande grunderna. Den 6 november 1940 erhöll kronan för domänverkets räkning lagfart å den inköpta lägenheten. Denna utgjorde en del av ett genom kammarkollegiets utslag den 22 juni 1920 till domänstyrelsen för tiden till den 14 mars 1969 med nyttjanderätt upplåtet område, tillhörande förenämnda kyrkoherdeboställe.

År 1920 hade domänstyrelsen av enskild person förvärvat vissa å omförmälda nyttjanderättsområde belägna byggnader i syfte att använda dem till bostad åt kronojägaren i Tierps bevakningstrakt av dåvarande Örbyhus revir. Nämda bevakningstrakt indrogs sedermera, varvid byggnaderna blevo obehövlige för sitt ursprungliga ändamål.

Sedan fråga uppkommit om försäljning av ifrågavarande lägenhet, har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning den 13 september 1940. Av ärendet tillhörande handlingar, däribland vid förrättningen fört protokoll ävensom en av distriktslantmätaren S. O. Willén år 1939 upprättad karta, inhämtas bland annat följande.

Lägenheten är belägen 5 kilometer från Tierps köping och järnvägsstation samt 100 meter från allmän väg, till vilken finnes utfartsväg. Av arealen, 0.5016 hektar, utgöra 0.2756 hektar åker och 0.2260 hektar tomt. Åkerjorden utgöres av sandjord av medelgod beskaffenhet.

Å lägenheten finnas boningshus, ladugårdsbyggnad, källare och brunn, vilka samtliga tillhöra kronan. Byggnaderna äro i medelgott skick. De äro ej brandförsäkrade. Vid 1938 års taxering åsattes de ett taxeringsvärde av 5,000 kronor.

Sedan år 1938 är lägenheten genom muntligt avtal uthyrd till schaktmästaren hos Uppsala läns norra vägdistrikt, Helge Malmqvist, mot en hyresavgäld av 30 kronor per månad.

Lägenheten har saluvärderats till 10,000 kronor, därav 35 kronor utgöra avstyckningskostnad.

Förrättningsmannen har föreslagit, att lägenheten efter riksdagens hörande försäljes enligt 1929 års försäljningsförordning med tillträdesrätt för köpare vid köpekontraktets utgivande och med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för Uppsala läns norra vägdistrikt.

Vägdistriktet, som för sin personals räkning har behov av en bostadslägenhet i orten, har förklarat sig villigt inköpa lägenheten till ett pris av 9,500 kronor.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* ha tillstyrkt försäljning av lägenheten.

I skrivelse den 12 februari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid anfört, att styrelsen för egen del ansåge ett pris av 9,500 kronor vara tillfredsställande. I övrigt hade styrelsen icke något annat att erinra emot förrättningsmannens förslag än att tillträdesdagen borde bestämmas till den 1 juli 1941. Styrelsen hade anmodat *jägmästaren* i Gästriklands revir att vidtaga åtgärder för hyresavtalets upphörande från och med nämnda dag.

Jag har icke något att erinra emot ifrågavarande försäljningsförslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-
chefen.*

att lägenheten Prästgården 1⁷ i Tierps socken av Uppsala län må försäljas till Uppsala läns norra vägdistrikt mot en köpeskilling av 9,500 kronor under villkor i övrigt, att lägenheten tillträdades den 1 juli 1941, då köpeskillingen kontant erlägges till länsstyrelsen i länet, som har att utfärda köpebrev å lägenheten, att lägenheten överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att i köpet ingå endast kronan tillhöriga, å lägenheten befintliga byggnader och anläggningar, att köparen svarar för alla på lägenheten efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, att ägaren av lägenheten skall utan stamfastighetens betungande hålla laggillt stängsel i gränsen mot stamfastigheten, samt att köparen skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter.

2:o.

Skärplinge nr 6 i Uppsala län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Skärplinge 6¹ i Österlövsta socken av Uppsala län är utarrenderad i två lotter, en jordbrukslott och en bostadslott, till den 14 mars 1949. Arrendeavgälden för jordbrukslottens utgår för år med dels 10 hektoliter vete, 10 hektoliter blandsäd, hälften korn och hälften havre, samt 113.5 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställt pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels ock därutöver 460 kronor. Ifrågavarande kontantbelopp är från den 14 mars 1940 höjt till 502 kronor. Den årliga arrendeavgälden för bostadslägenheten, som ursprungligen var 400 kronor, har från den 14 mars 1940 höjts till 475 kronor. För arrendeåret 14 mars 1940—14 mars 1941 utgör den sammanlagda arrendeavgälden för båda lotterna 1,693 kronor 12 öre.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under åren 1935—1937. Härefter har egendomens arrendator, Fridolf Wessén, i en den 16 december 1940 dagtecknad skrift, hos domänstyrelsen hemställt att få köpa egendomen för 30,000 kronor. Av det vid förrättningen förda protokollet samt övriga till ärendet hörande handlingar ävensom en av distriktslantmätaren S. O. Willén upprättad karta över egendomen inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 24 kilometer från Tierps samhälle och vars ägor äro fördelade i tre skiften, hemskiftet, utskiftet eller Norrängsskiftet samt skogsskiftet, har en areal av 82.0290 hektar, därav 34.5660 hektar åker och tomt, 11.8210 hektar äng och 35.6420 hektar skogsmark. Åkerjorden, som huvudsakligen är uppdelad på hemskiftet och utskiftet, består på det förstnämnda skiftet av lerjord och på det senare av sandjord. Ängsmarken, som utgöres av starräng, är till största delen belägen på utskiftet.

Egendomens byggnader äro medelgoda med undantag av stall och ladugård, vilka äro i mindre gott skick. Kronan tillhöriga byggnader äro brandförsäkrade för 29,820 kronor.

Egendomen är elektrifierad på kronans bekostnad.

Vid saluvärderingen å egendomen har denna värderats till 31,150 kronor, därav 8,200 kronor för skog och skogsmark.

Egendomen är taxeringsvärderad till 40,200 kronor.

Kronan och Österlövsta elektriska distributionsförening ha elektriska ledningar dragna över egendomen.

Enligt det om egendomens jordbrukslott till den 14 mars 1949 gällande arrendekontraktet åligger det arrendatorn att före den 14 mars 1944 mot ersättning, som i kontraktet närmare anges, ha verkställt dels omändring av stall, dels ock utökning av ladugård och logbyggnad enligt av byggmästaren A. Hammarbom år 1937 uppgjorda ritningar. Dessutom åligger det arrendatorn jämlikt samma kontrakt att inom förenämnda tid ha företagit vissa andra reparationer å egendomens byggnader. Dessa arbeten äro icke påbörjade.

Enligt särskilt med styrelsen träffat avtal har arrendatorn förbundit sig att mot en ersättning av 2,930 kronor förse de å båda lotterna befintliga bostadshusen med värmeledning. Ifrågavarande arbete är slutfört.

Egendomen har jämte övriga vid ett den 10 mars 1864 fastställt laga skifte å Skärplinge by uppkomna fastigheter del i tre vattningsställen och två båtplatser, varjämte vatten och fiske i havet jämväl äro för samtliga förberörda fastigheter gemensamma. Vattnet i Strömmarån tillhör samma fastigheter enligt bestämmelserna i 12 kap. 4 § jordabalken.

Domänintendenten har i yttrande den 17 januari 1941 över arrendatorns framställning om inköp av ifrågavarande egendom förordat försäljning av egendomen under förutsättning, att det av arrendatorn avgivna anbudet höjdes till 33,000 kronor, varigenom kompensation vunnes för kronans kostnader för värmeledning. Taxeringsvärdet vore enligt domänintendentens mening för högt.

Överjägmästaren har tillstyrkt egendomens försäljning samt framhållit, att priset enligt hans mening icke borde understiga 33,000 kronor.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 18 februari 1941 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört huvudsakligen följande.

Styrelsen anser det för egen del icke vara av något ekonomiskt intresse för statsverket att behålla egendomen. Något allmänt ändamål, som påkallar egendomens bevarande i statens ägo, finnes icke.

Egendomen bör försäljas direkt till arrendatorn Wessén. Denne har muntligen meddelat domänstyrelsen, att han vore villig erlægga den föreslagna köpeskillingen 33,000 kronor. Ifrågavarande köpeskillning anser sig styrelsen kunna godtaga. Tillträde bör ske å dag, som av styrelsen bestämmes.

Departements-
chefen.

Med biträdande av det av domänstyrelsen förordade försäljningsförslaget hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Skärplinge 6¹ i Österlövsta socken av Uppsala län må mot en köpeskillning av 33,000 kronor försäljas till arrendatorn Fridolf Wessén och under villkor i övrigt, att egendomen överlåtes med tillträde å dag som domänstyrelsen bestämmer, vid vilken tidpunkt de mel-

lan Wessén och kronan upprättade arrendekontrakten skola upphöra, att egendomen försäljes i det skick, vari densamma vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga i arrendet ingående hus och anläggningar ingå i försäljningen, att vid arrendets upphörande avträdessyn skall hållas, därvid kronan skall äga utfå ersättning för egendomen åbelöpande husröta, att övriga kronan och Wessén tillkommande, på gällande arrendekontrakt om egendomen grundade rättsanspråk gentemot varandra med undantag av tilläventyrs förefintliga anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att köparen såsom ägare av fastigheten medgiver vattenfallsstyrelsen rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla en över den försålda fastigheten framdragen högspänningsledning, dels borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, dels ock för styrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till den försålda fastigheten för ledningens tillsyn och underhåll samt för reparation av densamma, därvid möjligen uppkommande skada skall av styrelsen ersättas; skolande i fråga om sagda rättigheter vidare gälla, att de träd och buskar, som fällas för ledningens bibehållande, skola tillhöra ägaren av den försålda fastigheten och av denne tillvaratagas, att vattenfallsstyrelsen till säkerhet för nämnda rättigheter må till förmån för den av Kungl. Maj:t och kronan ägda lägenheten Söderfors 1² i Älvkarleby socken av Uppsala län erhålla servitutsinteckning i den försålda fastigheten och att, innan sådan inteckning meddelats, ägaren av den försålda fastigheten skall vara skyldig att vid överlåtelse av fastigheten eller del därav göra förbehåll om ifrågavarande rättigheters bestånd ävensom förbinda ny ägare att vid sådan överlåtelse göra samma förbehåll, att annan innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, att köpeskillingen erlägges på sätt föreskrives i 21 § och 22 § A) i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. samt att i övrigt vid försäljningen bestämmelserna i samma förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse.

3:o.

Gustad nr 4 Pilgård i Östergötlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Gustad nr 4 Pilgård i Vikingstads socken av Östergötlands län är intill den 14 mars 1941 utarrenderad mot en årlig avgäld av 1,100 kronor.

Sedan fråga uppkommit rörande den framtida dispositionen av egendomen har den 29 september 1938 uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning å egendomen. Av det över förrättningen upprättade protokollet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren J. Grenholm år 1916 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen, som är belägen cirka 14 kilometer från Linköping och 3 kilometer från Bankebergs järnvägsstation, har en areal av 48.313 hektar, därav 31.161 hektar tomt och åker, 1.839 hektar äng, 14.530 hektar skogsmark och 0.783 hektar impediment. Egendomens ägor äro förlagda i två skiften.

Enligt gällande arrendekontrakt disponera Ernst Albin Johnsson och Gustav Karlsson de å egendomen belägna lägenheterna Dalen och Grindstugan, varest de äga dem tillhöriga byggnader, mot en årlig avgäld till egendomens arrendator av respektive 10 kronor och 20 kronor.

Åkerjorden består av styv lera samt ler- och sandmylla, allt på lerbotten. Ängen utgöres av åkerrenar och gärdesbackar. Skogen, vars kvalitet betecknas som medelgod, har en ideal bonitet av 5.23 m³. Egendomens hävd är god.

Kronans byggnader å egendomen äro förutom boningshuset, vilket är i behov av om- eller eventuellt nybyggnad, i medelgott stånd. Brandförsäkringsvärdet å kronans hus utgör 42,000 kronor. En del byggnader och anläggningar, bland andra den elektriska installationen å gården, tillhöra arrendatorn.

Egendomen är taxeringsvärderad till 49,000 kronor, därav 46,600 kronor utgöra jordbruksvärde och 2,400 kronor värdet av skogsmark med växande skog.

Linköpings Elektriska Kraft- och Belysningsaktiebolag har elektriska ledningar framdragna över egendomen.

I samband med uppskattningsförrättningen ha framställningar gjorts om förvärv av mark från kronoegendomen. Vid av distriktslantmätaren T. Holm i anledning härav på uppdrag av vederbörande uppskattningsnämnd företagna avstyckningsförrättningar ha sålunda från egendomen avstyckats två med litt. A och B betecknade områden, i huvudsak motsvarande de till omnämnda lägenheterna Grindstugan och Dalen disponerade ägorna. Sedan förrättningarna den 11 oktober 1940 vederbörligen faststälts, ha styckningslotten i jordregistret betecknats, litt. A Gustad Pilgård 4² och litt. B Gustad Pilgård 4³. I anledning av en för ägarna till den kronoegendomen angränsande fastigheten Klovsten om 14.5 hektar åker, omyndiga Karl Erik Oscarsson och Olof Ferdinand Oscarsson, av deras fader och förmyndare, Erik Hjalmar Oscarsson, gjord framställning om rätt att inköpa tilläggsjord från kronoegendomen, har vidare av distriktslantmätaren Holm upprättats förslag till utökning av fastigheten Klovsten.

Uppskattningsnämnden har beträffande egendomens försäljning anfört bland annat följande: *Salulotten litt. A (Gustad Pilgård 4²) innehåller enligt*

en å avstyckningskartan tecknad beskrivning en areal av 0.5812 hektar, därav 0.1677 hektar åker, 0.1530 hektar äng och 0.2605 hektar avrösningsjord. Lottens saluvärde har av nämnden uppskattats till 890 kronor, därav 250 kronor för skogsmark med växande skog. Arrendevärdet har upptagits till 35 kronor. Som spekulant å salulotten hade tidigare anmält sig innehavaren av lägenheten Grindstugan, Gustav Karlsson. Sedan Karlsson numera avlidit och såsom stärbhusdelägare efterlämnat bland andra dottern Judith Karlsson, har denna förklarat sig önska förvärva salulotten på av nämnden föreslagna villkor. Då övriga stärbhusdelägare biträtt hennes framställning, har nämnden tillstyrkt, att lotten, vilken lämnade nöjaktig bostad för innehavaren med familj, måtte försäljas med hembuds rätt för henne. Å lotten belöpande avstyckningskostnad utgör 35 kronor.

Salulotten litt. B (Gustav Pilgård 4³) innehåller enligt en å avstyckningskartan tecknad beskrivning en areal av 2.1632 hektar, varav 1.3860 hektar åker, 0.7100 hektar äng och 0.0672 hektar avrösningsjord. Lotten har av nämnden saluvärderats till 1,620 kronor och arrendevärderats till 65 kronor. Förenämnde innehavaren av lägenheten Dalen, Ernst Albin Johnsson, vilken delgivits nämndens förslag till försäljning av förenämnda salulott, har godkänt förslaget samt hemställt om rätt att inköpa salulotten mot det föreslagna saluvärdet. Nämnden, som framhållit att åbyggnaderna å lotten vore tillräckliga, har tillstyrkt framställningen. Å lotten belöpande avstyckningskostnader utgöra 81 kronor 18 öre.

Salulotten litt. C om 1.2454 hektar åker, som skulle avstyckas för sammanläggning med den bröderna Oscarsson tillhöriga fastigheten Klovsten, har av nämnden saluvärderats till 1,500 kronor. Bröderna Oscarsson ha genom sin fader förklarat sig önska förvärva salulotten mot det föreslagna saluvärdet. Vederbörande överförmyndare, som framhållit att förvärvet av markområdet måste anses lämpligt och för myndlingarna fördelaktigt, har tillstyrkt förvärvet. Å området belöpande avstyckningskostnader skulle av köparna gäldas direkt till förrättningslantmätaren.

Uppskattningsnämnden har ansett, att jämväl egendomen i övrigt (*huvudgårdslotten*) borde försäljas. Då nuvarande arrendatorn av egendomen, Oskar Svensson, brukat egendomen sedan år 1912 och hävdat densamma väl, har nämnden föreslagit hembuds rätt för honom vid försäljningen. Huvudgårdslotten, som i areal innehåller cirka 44.3232 hektar, därav 28.3619 hektar tomt och åker, 0.9760 hektar äng och cirka 14.9853 hektar avrösningsjord, har av nämnden saluvärderats till 51,200 kronor, därav 9,200 kronor för skogsmark med växande skog. Arrendevärdet har beräknats till 1,940 kronor. Svensson har förklarat sig villig inköpa huvudgårdslotten för det föreslagna saluvärdet.

Vederbörande *skogsstatstjänstemän* ha lämnat det framlagda försäljningsförslaget utan erinran. Från skogsförvaltningens sida kunde någon som helst anledning att behålla egendomen i kronans ägo icke anses föreligga.

I skrivelse den 21 februari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört, att styrelsen ansåge egendomen böra försäljas i enlighet med det av uppskattningsnämnden framlagda försäljningsförslaget. För försäljning av huvudgårdslotten torde riksdagens medverkan vara erforderlig. I anslutning därtill syntes försäljningsärendet i dess helhet böra prövas av statsmakterna.

Då jag icke har något att erinra mot det rörande ifrågavarande egendom framlagda försäljningsförslaget och i likhet med domänstyrelsen finner det

*Departement-
chefen.*

lämpligt, att försäljningen av samtliga salulotterna prövas i ett sammanhang, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Gustad nr 4 Pilgård i Vikingstads socken av Östergötlands län jämte därifrån avstyckade fastigheterna Gustad Pilgård 4² och Gustad Pilgård 4³, vilka sistnämnda båda fastigheter närmare angivits å två av distriktslantmätaren T. Holm år 1940 upprättade avstyckningskartor samt därå betecknats med respektive litt. A och B, skola försäljas i fyra salulotter jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., nämligen

dels *salulotten litt. A (Gustad Pilgård 4²)* om 0.5812 hektar mot ett saluvärde av 925 kronor, därav 35 kronor utgöra å lotten belöpande avstyckningskostnader, samt *salulotten litt. B (Gustad Pilgård 4³)* om 2.1632 hektar mot ett saluvärde av 1.701 kronor 18 öre, därav 81 kronor 18 öre utgöra å lotten belöpande avstyckningskostnader, och med hembuds rätt enligt 10 § i förenämnda förordning, beträffande Gustad Pilgård 4² för Judith Karlsson samt beträffande Gustad Pilgård 4³ för Ernst Albin Johnsson,

dels *salulotten litt. C* om cirka 1.2454 hektar, vilken lott närmare angivits å en av distriktslantmätaren Holm år 1940 upprättad karta, mot ett saluvärde av 1,500 kronor och med hembuds rätt enligt 11 § i förordningen för ägarna till angränsande fastigheten Klovsten, Karl Erik Oscarsson och Olof Ferdinand Oscarsson, för sammanläggning med sistnämnda fastighet,

dels ock egendomen i övrigt (*huvudgårdslotten*) om cirka 44.3232 hektar mot ett saluvärde av 51,200 kronor och med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator, Oskar Svensson;

skolande för försäljningarna i övrigt gälla följande villkor, nämligen *att* lotterna försäljas i befintligt skick med tillträdes rätt för köpare räknat från den 14 mars 1941, *att* endast kronan tillhöriga å lotterna befintliga byggnader och anläggningar ingå i försäljningarna, *att* genom försäljningen av huvudgårdslotten samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och arrendatorn, med undantag av eventuella anspråk å oguldna arrendeavgifter och skatter, skola anses vara reglerade, *samt att* innehavare av elektriska ledningar, som med vederbörligt tillstånd framdragits över egendomen äger rätt att bibehålla desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

4:o.

Åsby Östra Norrgård nr 5 med Åsby nr 6 i Östergötlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Åsby Östra Norrgård 5¹ med Åsby 6¹ i Kumla socken av Östergötlands län är utarrenderad till den 14 mars 1951 mot en årlig avgäld, som från och med den 14 mars 1932 utgår med dels 22 hektoliter vete, 50 hektoliter havre och 102 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels därutöver 865 kronor. För arrendeåret 14 mars 1939—14 mars 1940 utgick arrendeavgälden med 1,884 kronor 50 öre.

Sedan egendomens arrendator, Carl Andersson, under hand anhållit att få inköpa egendomen i befintligt skick, har uppskattningsförrättning å egendomen för dess försäljning till arrendatorn hållits den 27 september 1940. Av det därvid förda protokollet jämte övriga till ärendet hörande handlingar samt en av förste lantmätaren J. E. Linder år 1908 över Åsby Östra Norrgård 5¹ upprättad karta inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen, som är belägen 16 kilometer från Mjölby och 3 kilometer från Väderstads järnvägsstation, innehåller en areal av 34.4820 hektar, varav 32.5120 hektar tomt, trädgård och åker, 1.4200 hektar äng samt 0.5500 hektar impediment. I nämnda areal är inräknad den vid laga skifte å Åsby by utlagda fastigheten Åsby 6¹, en åker, som enligt jordregistret innehåller 3.2132 hektar. Denna fastighet, som sambrukats med kronoegendomens övriga åkerareal utan att till sitt läge på marken vara känd för arrendatorn, har vid uppskattningsförrättningen icke redovisats särskilt. Från kronoegendomen har tidigare avsöndrats och försålts fem mindre lägenheter.

Åkern utgöres av lera och mulljord på ler- eller örboten. Den är täckdikad efter plan. Ängen, som utgöres av ett särskilt vid sjön Tåkern beläget skifte, är utlagd till betesmark av mindre god beskaffenhet. Egendomen saknar skog men äger del i Lysings häradsallmänning. Vattentillgången är god, sedan arrendatorn upptagit en brunn å egendomen.

Av åbyggnaderna äro ladugården och ladan i mindre gott stånd. Övriga byggnader äro i medelgott skick. Arrendatorsbostaden och arbetarbostäderna sakna dock vatten- och avloppsledningar. Egendomen är numera elektrifierad på arrendatorns bekostnad. Brandförsäkringsvärdet å kronans byggnader är 78,400 kronor.

Egendomens taxeringsvärde är 46,400 kronor.

Uppskattningsnämnden har förordat, att egendomen försäljes till arrendatorn, som hävdat densamma väl. Nämnden har åsatt egendomen ett saluvärde av 49,000 kronor, därvid avdrag gjorts med 1,630 kronor för den av arrendatorn upptagna brunnen jämte ledningar. Av saluvärdet utgöra 1,500 kronor kapitalvärdet av egendomens andel i Lysings häradsallmänning.

En av vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* ifrågasatt förhöjning av kapitalvärdet har *domänintendenten*, efter hörande av allmäningsförvaltaren, ansett ej kunna vidtagas. Ehuru egendomen är väl belägen i förhållande till Kumla kyrka, har *domänintendenten* förklarat, att något särskilt tomtvärde ej kunde åsättas egendomen.

Arrendatorn Andersson har skriftligen förklarat sig villig inköpa egendomen för 49,000 kronor.

I skrivelse den 31 januari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid för egen del anfört följande.

Styrelsen har icke något att erinra mot egendomens försäljning med hembuds rätt för arrendatorn Andersson, vilken innehaft densamma sedan år 1923. Dessförinnan hade egendomen alltsedan år 1884 innehafts av arrendatorns fader. Mot det föreslagna saluvärdet har styrelsen numera icke något att erinra. Motala Ströms Kraft A. B., som tillhör Statens vattenfallsverk, har erhållit vederbörligt tillstånd att ha elektriska ledningar framdragna över egendomen. För genomförandet av försäljningen, som bör ske med tillträdesrätt för arrendatorn den 14 mars 1941, torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

*Departements-
chefen.*

Med biträdande av det framlagda försäljningsförslaget hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Åsby Östra Norrgård 5¹ med Åsby 6¹ i Kumla socken av Östergötlands län må med ett saluvärde av 49,000 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. och med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Carl Andersson samt under villkor i övrigt, att egendomen försäljes i befintligt skick med tillträdesrätt för köparen räknat från den 14 mars 1941, då det om egendomen upprättade arrendekontraktet skall upphöra att gälla, att i försäljningen endast ingå kronan tillhöriga hus och anläggningar, att, därest Andersson förvärvar egendomen, samtliga rättsanspråk mellan honom och kronan, dock med undantag av eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter, skola i och med försäljningen anses reglerade samt att köparen såsom ägare av försålda egendomen medgiver vattenfallsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan såsom ägare av strömfallsfastigheten Ekenäs 2² i Vinnerstads socken rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla över egendomen framdragna elektriska ledningar, dels borttaga för ledningarnas säkerhet farliga träd och buskar med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, dels ock för vattenfallsstyrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till den försålda egendomen för ledningarnas tillsyn och underhåll samt reparation av desamma, därvid möjligen uppkommande skada skall ersättas av vattenfallsstyrelsen; skolande i sistnämnda hänseende dessutom gälla, att de träd och buskar, som fällas för ledningarnas bibehållande, skola tillhöra egendomens ägare och tillvaratagas av honom, att till säkerhet för nämnda rättigheter inteckning må meddelas i den försålda egendomen samt att, innan sådan inteckning meddelats, egendo-

mens ägare skall vara skyldig att vid överlåtelse av egendomen eller del därav göra förbehåll om beståndet av rättigheterna och förbinda ny ägare att vid överlåtelse göra enahanda förbehåll.

5:o.

Hjortshög nr 4 och 7 i Malmöhus län.

Kronoegendomen 1¹/₂ mantal Hjortshög 4¹ och 7¹ i Kropps socken av Malmöhus län är utarrenderad till den 14 mars 1951 mot ett årligt arrende, som för arrendeåret den 14 mars 1939—den 14 mars 1940 utgjorde 5,003 kronor 95 öre.

Uppskattningsförrättning för saluvärdering av egendomen i tre lotter, nämligen utskiftet, en lott om cirka 17 hektar i egendomens nordvästra del samt egendomen i övrigt har hållits den 25 juli 1940. Av instrumentet över förrättningen och övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren L. Engzell år 1927 över egendomen upprättad karta jämte beskrivning samt en av distriktslantmätaren G. Jonsson år 1940 över del av egendomen upprättad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen i Hjortshögs by 10 kilometer från Hälsingborg samt 4 kilometer från Mörarps och Päärps järnvägsstationer, har såsom den nu hävdas en areal av 90.283 hektar, varav 87.800 hektar tomt och åker, 1.955 hektar äng och 0.528 hektar impediment.

Hemskiftets åker består på ömse sidor om gårdsbyggnaden till cirka 20 hektar av god mylla på lerbotten. Åkermarken övergår sedan till grusblandad lermylla för att slutligen västerut utgöras av mager grus- och sandmylla på lerbotten. På utskiftet, som ligger 2 kilometer från gården, består marken av medelgod mylla på blandad sand- och lerbotten. Å hemskiftets åker har verkställts någorlunda tillfredsställande täckdikning, medan utskiftets åker är otillfredsställande täckdikad. Hävden är god. Skog eller torvmark finnes ej.

Av hemskiftets byggnader, som alla tillhöra kronan, är boningshuset av mycket god beskaffenhet och stathuset i medelgott stånd, medan övriga byggnader äro gamla och dåliga samt otillräckliga. Brandförsäkringsvärdet utgör 73,550 kronor. Byggnaderna på utskiftet, som alla ägas av arrendatorn, äro av utmärkt beskaffenhet. De äro brandförsäkrade för 25,000 kronor.

Egendomens taxeringsvärde utgjorde vid 1938 års taxering 131,800 kronor inberäknat värdet av arrendatorns byggnader på utskiftet.

Egendomen är elektrifierad. Kronan äger de elektriska anläggningarna på hemskiftet med undantag för installationen i egendomens stathus.

Över utskiftet är framdragen en kraftledning från Mörarp till Sofiero och en elektrisk ledning från Mörarpsortens elektricitetsförening.

Egendomen besväras av ett dikningsföretaget Kropp—Hjortshög av år 1935 beviljat avdikningslån. De å egendomen belöpande annuiteterna för detta lån uppgå för ett vart av åren 1943—1967 till 45 kronor 84 öre och för år 1968 till 41 kronor 69 öre.

Uppskattningsnämnden har meddelat, att kronan under arrendetiden icke verkställt någon nybyggnad men att arrendatorn på egen bekostnad utfört

dels värme- och sanitetsanläggningar i boningshuset för en kostnad av 3,000 kronor, dels vattenledningar från brunnen till boningshuset och stallarna och dels elektrisk anläggning i stathuset, den sistnämnda för en kostnad av 300 kronor. Arrendatorn hade anhållit att få nya ekonomibyggnader uppförda, i första hand häst- och kostall. Kostnaden för en sådan byggnad skulle med nuvarande höga byggnadspriser komma att uppgå till belopp, vilka kronan icke skulle kunna bära en däremot svarande höjning av arrendeavgiften. Enligt nämndens uppfattning vore det därför mest ekonomiskt för kronan att sälja egendomen.

Nämnden har saluvärderat egendomen i tre lotter, nämligen huvudgårdslotten om 51.889 hektar till 71,750 kronor, utskiftet om 21.444 hektar till 27,050 kronor (värdet av byggnaderna ej medräknat) samt lotten om cirka 17 hektar i egendomens nordvästra del till 18,350 kronor. I sistnämnda lotts areal har uppskattningsnämnden medräknat en å den av distriktslantmätaren Engzell upprättade kartan med nr 20 betecknad ägofigur om 0.262 hektar, som rätteligen tillhörde hemmanet Hjortshög nr 3 men som av ålder brukats tillsammans med kronoegendomen i stället för ett med litt. c å samma karta angivet område om 0.210 hektar, vilket rätteligen tillhörde egendomen men som brukades tillsammans med nyssnämnda hemman. Då denna disposition enligt nämndens mening länt till ömsesidig fördel för egendomen och hemmanet, borde ett ägobyte vidtagas dem emellan.

Det för huvudgårdslotten föreslagna saluvärdet borde emellertid enligt nämndens mening, enär arrendatorn vid arrendetidens slut ej kunnat tillgodogöra sig en mot sina kostnader för verkställda förbättringar svarande nytta samt värderingen skett med hänsyn till egendomens genom ifrågavarande arbeten förbättrade skick, minskas med ett belopp, svarande mot en beräknad ersättning för arbetena av förslagsvis 2,750 kronor. Saluvärdet skulle därigenom komma att bli 69,000 kronor.

Värderingen har av nämnden verkställts under förutsättning att egendomen överlåtes i det skick, vari den på grund av bestämmelserna i gällande arrendekontrakt skolat av arrendatorn överlämnas. Nämnden har icke funnit skäl föreslå särskilda villkor angående egendomens användning eller återköpsrätt. Egendomen borde få tillträdas den 14 mars 1941. Arrendatorn av egendomen, Erik Nilsson, och innehavaren av utskiftet, Erik Gunnar Olsson, hade förklarat, att de önskade förvärva huvudgården respektive utskiftet. Nilsson hade därjämte förklarat sig villig avstå från förenämnda lott om cirka 17 hektar, vilken nämnden funnit böra överlämnas till egnahemsstyrelsen att disponeras till ett arrendeegnahm. Då Nilsson arrenderat egendomen sedan den 14 mars 1924 och Olsson, som vore svåger till Nilsson, innehafte utskiftet sedan den 14 mars 1925 samt båda städse synnerligen väl hävdade huvudgården respektive utskiftet, har nämnden tillstyrkt, att respektive lotter hembjödtes dem enligt 9 § i 1929 års försäljningsförordning. Arrendatorerna önskade få erlægga köpeskillingarna för lotterna enligt bestämmelserna i 21 § första stycket och 22 § A) i försäljningsförordningen.

Nilsson och *Olsson* ha skriftligen förklarat, att de önskade förvärva respektive lotter för de åsatta saluvärdena.

Domänintendenten har under hand upplyst, att uppskattningsnämnden vid saluvärdenas bestämmande tagit hänsyn till annuiteterna å det egendomen besvärande avdiktningsslånet.

Egnahemsstyrelsen har under hand förklarat, att den vore villig övertaga omförmälda lott om cirka 17 hektar samt att styrelsen icke hade något att erinra mot det föreslagna saluvärdet.

Överlantmätaren har förklarat, att han ur lantmäterisynpunkt icke hade något att erinra mot uppskattningsnämndens försäljningsförslag.

Med skrivelse den 5 februari har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit förordar domänstyrelsen uppskattningsnämndens förslag till försäljning från kronoegendomen av två lotter samt överförande till egnahemsstyrelsens förvaltning av återstoden av kronoegendomen. Beträffande det ifrågasatta ägoutbytet torde egnahemsstyrelsen sedermera vilja vidtaga åtgärder för detsammans genomförande. För försäljningsfrågans avgörande erfordras riksdagens medverkan.

Mot domänstyrelsens förslag rörande dispositionen av ifrågavarande krono- *Departements-*
 egendom har jag intet att erinra. Sedan riksdagens beslut i försäljnings- *chefen.*
 frågan fattats, torde jag få ånyo anmäla ärendet för Kungl. Maj:t. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan kronoegendomen $1\frac{1}{2}$ mantal Hjortshög 4¹ och 7¹ i Kropps socken av Malmöhus län blivit genom lantmäteriförrättning i vederbörlig ordning uppdelad i tre lotter, nämligen huvudgårdslotten om cirka 51.839 hektar, utskiftet om cirka 21.444 hektar samt en lott om cirka 17.000 hektar, huvudgårdslotten och utskiftet må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. mot saluvärden av 71,750 kronor respektive 27,050 kronor och med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator, Erik Nilsson, till huvudgårdslotten och för Erik Gunnar Olsson till utskiftet; skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas,

beträffande båda lotterna, att försäljningen sker med tillträdesdag, som domänstyrelsen bestämmer, att köpare skall erlägga ränta efter 4 procent å köpeskillingen, därest lotterna till äventyrs skulle komma att tillträdas efter den av domänstyrelsen bestämda tillträdesdagen, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att köpare skall gälda å lotterna belöpande delar av annuiteterna å ett från statens avdikningslånefond beviljat odlingslån för genomförande av »Dikningsföretaget Kropp—Hjortshög av år 1935» ävensom övriga å respektive lotter belöpande delar av kostnaderna för företaget samt att innehavare av elektriska ledningar, som med vederbörligt tillstånd framdragits över lotterna, förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående över lotterna och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur; ävensom

beträffande huvudgårdsslotten, att, därest densamma kommer att försäljas till Nilsson, denne skall bekomma avdrag å saluvärdet med 2,750 kronor för av honom å egendomen utförda anläggningar och köpeskillingen alltså utgå med 69,000 kronor, samt att kronan och Nilsson icke skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet rörande egendomen med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter.

6:o.

Stora Råby nr 19 i Malmöhus län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Stora Råby nr 19 i Stora Råby socken av Malmöhus län är utarrenderad till den 14 mars 1953 mot årligt arrende, som för det senast tilländalupna arrendeåret utgjorde 2,991 kronor 50 öre.

Med anledning av förestående, omfattande byggnadsarbeten å egendomen har uppskattningsförrättning under domänintendentens ordförandeskap hållits å egendomen den 8 augusti 1940. Av instrument över denna förrättning ävensom av övriga ärendet tillhörande handlingar samt en av distriktslantmätaren N. R. Appelgren år 1922 över egendomen upprättad karta med beskrivning inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 6 kilometer från Lund och 1 kilometer från Stora Råby kyrkby, har en areal av 33.264 hektar, varav 32.486 hektar tomt, åker och trädgård, 0.394 hektar äng och 0.384 hektar impediment.

Åkerarealen, som ligger i ett sammanhängande, välformat skifte med en obetydlig del i väster avskild genom ett större floddike, utgöres i huvudsak av djup och god mylla på lerbotten. Omkring 6 hektar i södra delen av skiftet består av lättare mylla på grus- eller sandbotten. Egendomen är tillfredsställande täckdikad. Åkerns hävd är god. Egendomen har ej del i annan samfällad mark än byns numera uttömda grustag.

Jakträtten är genom särskilt arrendekontrakt utarrenderad till kammar skrivaren Folke Gertz för tiden intill den 15 maj 1941.

Samtliga egendomens byggnader med undantag av svinhuset äro gamla och otidsenliga samt av svag beskaffenhet. Arrendatorn, Alfred Svensson, har på egen bekostnad ombyggt svinhuset, så att dess bredd numera är dubbelt så stor som förut, varjämte taket anlagts med korrugerad grå eternit. Byggnaderna ha, på grund av att nybyggnadsfrågan under de senare åren varit aktuell, icke underhållits som sig bort. Å gårdsplanen finnes brunn med järnpump. Vattentillgången är god. Egendomen är icke elektrifierad.

Egendomens taxeringsvärde utgör enligt 1938 års taxering 73,600 kronor.

Uppskattningsnämnden har meddelat, att framställning om förvärv av jord till närbelägna, ofullständiga jordbruk icke gjorts. Nämnden har ej funnit skäl föreslå någon avstyckning från fastigheten för bildande av egnahemslägenheter, enär fastigheten i sitt nuvarande skick enligt nämndens förmenande utgör en lagom stor brukningsenhet. Förslag hade av Lantmännens byggnadsförening i Lund uppgjorts till nya byggnader, bestående av boningshus, stall- och logebyggnad samt byggnad för kvarnrum, hönshus och drängkammare

m. m. Kostnaderna för dessa byggnader hade beräknats till 50,892 kronor, varvid emellertid icke medräknats kostnaderna för värme- och sanitetsanläggning, elektriskt ljus och målningsarbeten, varför de sammanlagda kostnaderna säkerligen skulle komma att uppgå till 55,000 à 60,000 kronor. Det syntes nämnden alldeles uteslutet att höja den nu utgående arrendavgiften så mycket, att dessa ombyggnadskostnader bleve förräntade. Arrendavgiften skulle i så fall bli dubbelt så hög som för närvarande. Det mest ekonomiska för kronan torde därför vara att försälja egendomen i dess nuvarande skick. För den verkställda förbättringen av svinhuset hade arrendatorn ej erhållit någon ersättning av kronan. Då arrendatorn emellertid dragit nytta av förbättringsarbetet under en följd av år, har nämnden ansett honom ej berättigad till någon gottgörelse härför. Egendomen har, under förutsättning, att den överlåtes i det skick, vari den i enlighet med gällande arrendekontrakt skall av arrendatorn överlämnas, av nämnden saluvärderats till 63,000 kronor. Den av länets landsting utsedde ledamoten av nämnden har dock ansett, att saluvärdet borde höjas till 69,250 kronor. Någon arrendevärdering av egendomen hade icke verkställts, då egendomen vore utarrenderad till den 14 mars 1953. Nuvarande arrendatorn, Alfred Svensson, som innehaft egendomen sedan den 14 mars 1923, hade städse synnerligen väl hävdad densamma. Dessförinnan hade egendomen brukats av Svenssons fader sedan början av 1900-talet. Egendomen borde enligt nämndens åsikt hembjudas Svensson. Denne hade förklarat sig villig inköpa egendomen till ett pris av 55,000 kronor. Därest detta pris ej kunde godtagas, hade han anhållit om nödiga reparationer snarast möjligt.

Domänintendenten har förordat egendomens försäljning till Svensson för 55,000 kronor, när det bleve mer ekonomiskt för kronan att försälja egendomen även om kronan icke erhöle högre köpeskillning, än att bygga om egendomens samtliga byggnader med undantag av svinhuset.

I skrivelse den 1 november 1940 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del anfört följande.

Styrelsen biträder uppskattningsnämndens försäljningsförslag. Med hänsyn till förestående oundgängliga byggnadskostnader kan egendomen icke betinga högre köpeskillning än 55,000 kronor. En försäljning i enlighet med detta förslag torde väl rimma med de av chefen för jordbruksdepartementet i ett vid 1938 års riksdag avgivet interpellationssvar rörande kronodomänerna gjorda uttalanden. Statsrådet framhöll därvid bland annat, att priset på till försäljning avsedd fastighet ej borde vara högre än att densamma nöjaktigt bebyggd komme i ett pris, som motsvarade det i orten gängse. (Andra kammarrens prot. nr 34, sid. 2, 4 stycket.) Från domänstyrelsens uppfattning att köpeskillingen ej borde fastställas till högre belopp än 55,000 kronor, har föredraganden i styrelsen, sekreteraren N. Kalén, anmält *avvikande mening* och bland annat anfört, att enligt hans förmenande saluvärdet ej borde sättas lägre än till det av två av uppskattningsmännen föreslagna saluvärdet, 63,000 kronor.

Därest det vid en närmare undersökning av kostnaderna för egendomens *Departements-* istandsättande med nödvändiga byggnader skulle visa sig, att de härför *chefen.* beräknade kostnaderna — 55,000 à 60,000 kronor — kunna nedbringas, synes den föreslagna köpeskillingen, 55,000 kronor, böra sättas något högre. Det torde därför få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles med beaktande av vad sålunda anförts fastställa köpeskillingens storlek. Då jag i övrigt

icke har något att erinra mot det framlagda försäljningsförslaget, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Stora Råby nr 19 i Stora Råby socken av Malmöhus län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av lägst 55,000 kronor med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator, Alfred Svensson, samt under villkor i övrigt, att egendomen försäljes med tillträdes rätt omedelbart, att köparen skall erlægga den del av arrendavgiften, som belöper å tiden från den 14 mars tillträdesåret till dagen för köpbrevs utfärdande, att egendomen försäljes i det skick, vari den på grund av bestämmelserna i arrendekontraktet skall avlämnas, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att Svensson och kronan icke skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet, med undantag för eventuellt oguldna arrendavgälder och skatter, att köparen skall respektera det avtal, varigenom jakträtten å egendomen utarrenderats för tiden intill den 15 maj 1941, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

7:o.

Äspinge nr 2, 12 och 17 i Malmöhus län.

Kronoegendomen 1 mantal Äspinge nr 2, 12 och 17 i Äspinge socken av Malmöhus län är utarrenderad till den 14 mars 1941. För arrendeåret 1939/40 utgjorde arrendet 1,294 kronor 85 öre.

Med anledning av egendomens arrendeledighet har uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 12 juli 1940. Av instrument över denna förrättning ävensom av övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren I. E:son Erichs år 1920 kompletterad karta över egendomen, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 6 kilometer från Hörby köping samt 1 kilometer från Äspinge järnvägsstation, har en areal av 121.7411 hektar, varav 25.7320 hektar tomt och åker samt 96.0091 hektar annan mark. Av denna areal innehåller det s. k. Hemskeftet 51.8521 hektar, varav 21.9108 hektar åker, 29.0683 hektar äng och odlingsmark samt 0.8730 hektar impediment, den s. k. Römossen 3.6040 hektar, varav 3.2350 hektar åker, 0.2630 hektar äng och od-

lingsmark samt 0.1060 hektar impediment och den s. k. Torvmossen (ägofigurerna nr 168 och 169 å berörda karta) 0.8620 hektar avrösningsjord. Övriga skiften med en sammanlagd areal av 65.4230 hektar utgöras till största delen, 64.8368 hektar, av skogsmark. Skogen, som har ett totalt virkesförråd av 519 m³, består av ek av delvis ganska god natur och av björk, som endast kan användas till ved. Egendomen har icke del i allmänning.

Åkerjorden å hemskiftet utgöres av grusmylla på hård grusbotten av delvis ganska god men delvis svagare beskaffenhet. Den bättre åkerjorden är dock rikligt bemängd med klappersten. Å en del av åkerjorden finnas även större jordfasta stenar. Römossen, vilken är belägen 2 kilometer från gården, är i huvudsak uppodlad till åker. Dess mark består av kall mossjord. Åkerjorden är ej täckdikad. Av ängs- och odlingsmarken, som användes för bete, utgöres största delen av stenig fäladsmark eller med ek- och surskog bevuxen mark. Betet är där liksom i egendomens skogsmark av i stort sett dålig beskaffenhet.

Av byggnaderna å egendomen är boningshuset i gott stånd, medan övriga byggnader, som äro äldre och otillräckliga, äro av medelgod beskaffenhet. Inredningen i stallar och svinhus är bra. Byggnaderna äro väl underhållna. Egendomen är elektrifierad på arrendatorns bekostnad.

Huvudgårdens mark beröres av två elektriska ledningar, dels en större högspänningsledning, dels ock en fördelningsledning, som förser egendomen med elektrisk energi.

Egendomen deltagar i två dikningsföretag, nämligen Gammaltorpsåns och Römossedikets uppgrävning år 1936 samt Åspinge dikningsföretag år 1939. För det senare företaget har arrendatorn erlagt en engångskostnad av 362 kronor 57 öre.

Egendomen har enligt 1938 års taxering ett taxeringsvärde av 42,100 kronor, varav 38,500 kronor jordbruksvärde och 3,600 kronor skogsvärde.

Uppskattningsnämnden har anfört, att någon framställning om förvärv av jord för utökning av närbelägna, ofullständiga jordbruk icke förefunnes. Med hänsyn till jordens svaga beskaffenhet och då enligt nämndens mening Hemskiftet, Torvmossen och Römossen komme att bilda en lagom stor jordbruksfastighet har nämnden ej heller funnit skäl förorda någon avstyckning från egendomen för bildande av egnahemslägenheter. I hemskiftets areal inginge tre vid järnvägsstationen belägna, med litt E, F och G betecknade lotter, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 juni 1921 bestämts till försäljning men ej funnit köpare och vilka till följd av sitt läge säkerligen icke kunde försäljas, då efterfrågan å tomter vid stationen numera icke vore aktuell. Den av nämnda tre skiften bildade jordbruksfastigheten skulle komma att innehålla en areal av 56.3181 hektar, därav 25.1458 hektar utgöra åker, 29.3313 hektar äng och odlingsmark samt 1.8410 hektar impediment och avrösningsjord. Nämnden har saluvärderat Hemskiftet till 34,631 kronor 29 öre, varav 4,000 kronor utgöra skogsvärde, Römossen till 2,640 kronor 60 öre samt Torvmossen till 300 kronor, eller tillhopa i avrundat tal 37,600 kronor. Arrendevärdena ha föreslagits till sammanlagt 1,650 kronor.

Nämnden har tillstyrkt försäljning av nämnda tre skiften och såsom skäl härför framhållit, att egendomens byggnader vore otillräckliga. På nuvarande stallbyggnaden behöfve sålunda påbyggas ett störtrum. Då magasin saknades, borde ett dylikt inredas i norra gaveln i nuvarande loglängan. Å såväl stallbyggnaden som loglängan borde därjämte läggas tak av eternit i stället för de nuvarande halmtaken. Kostnaderna för dessa förbättringsarbeten kunde med hänsyn till nuvarande höga byggnadspriser beräknas till cirka 15,000 kronor, hvilket belopp icke kunde förräntas genom tillägg å arrendeav-

giften. Med hänsyn till egendomens svaga beskaffenhet tålde densamma icke högre arrendeavgift än den av nämnden förut föreslagna å 1,650 kronor, även om byggnaderna förbättrades. Nämnden har vidare anfört, att arrendatorn gjort framställning om erhållande av ett stathus för en familj. Kostnaderna härför syntes egendomen dock icke kunna tåla. På grund härav och då egendomen dessutom icke vore av den natur, att den — jämlikt domänstyrelsens cirkulärskrivelse nr 22/1940 angående redovisning av vissa kronoegendomar av beskaffenhet att bära bibehållas i kronans ägo — borde behållas av kronan, har nämnden förordat försäljningen. Egendomens återstående mark har nämnden ansett bära ställas under skogsstatens vård och förvaltning.

Nuvarande arrendatorn, Sigfrid Persson, hade arrenderat egendomen sedan den 14 mars 1934. Dessförinnan hade en broder till honom och före denne hans fader alltsedan 1882 innehaft egendomen under arrende. Egendomen hade städe väl hävdats. Nämnden har därför föreslagit, att Sigfrid Persson borde hembjudas egendomen enligt 9 § i 1929 års försäljningsförordning.

Under arrendeperioden hade arrendatorn elektrifierat egendomen för en uppgiven kostnad av 1,000 kronor. Vidare hade han nedlagt vattenledningar till boningshus och stallar för en uppgiven kostnad av 500 kronor. Med hänsyn till den nytta arrendatorn haft av den elektriska installationen och vattenledningarna har nämnden tillstyrkt, att av honom begärd ersättning för ifrågavarande förbättringsarbeten finge utgå med 500 kronor för den elektriska installationen och med 200 kronor för vattenledningarna. Ersättningen, tillhoppa 700 kronor, borde avdragas å det föreslagna saluvärdet, 37,600 kronor. Köpeskillingen skulle härigenom komma att utgöra 36,900 kronor.

Arrendatorn har förklarat sig villig att inköpa egendomen för 36,900 kronor.

Överjägmästaren har tillstyrkt uppskattningsnämndens förslag.

I skrivelse den 18 december 1940 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört bland annat följande.

Styrelsen tillstyrker uppskattningsnämndens försäljningsförslag. De i saluvärderingen ingående med litt. E, F och G betecknade lotterna, vilka ej funnit köpare, hade ej heller kunnat utarrenderas, enär de bestodo av stenbunden fäladsmark. Styrelsen har vidtagit åtgärder för avstyckning av de till försäljning föreslagna områdena, varjämte styrelsen anmodat domänintendenten att ombesörja egendomens utarrendering till den 14 mars 1942, då salulotterna borde tillträdas.

Med biträdande av det föreliggande försäljningsförslaget hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan från kronoegendomen 1 mantal Äspinge nr 2, 12 och 17 i Äspinge socken av Malmöhus län avstyckats det s. k. Hemskiftet om cirka 51 hektar, den s. k. Römossen om cirka 3.6 hektar och den s. k. Torvmossen (ägofigurerna nr 168 och 169 å en av extra lantmätaren I. E:son Erichs år 1920 kompletterad karta över egendomen) om cirka 0.8 hektar, sagda lotter må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. mot ett saluvärde av 37,600 kronor med hembuds rätt enligt 9

§ i förordningen för Sigfrid Persson samt under villkor i övrigt, att lotterna försäljas i befintligt skick med tillträdesrätt den 14 mars 1942, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar å lotterna ingå i försäljningen, att vid lotternas försäljning till Persson avdrag skall göras å saluvärdet med 700 kronor för av honom bekostad elektrisk installation och vattenledning, att kronan och Persson icke skola äga framställa rättsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet med undantag för tilläventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter, att köparen skall svara för samtliga på egendomen belöpande kostnader för torrlägningsföretagen Gammaltorpsåns och Rörmossedikets uppgrävning år 1936 och Äspinge dikningsföretag år 1939 samt att innehavare av överegendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

8:o.

Läckö eller Sikajocki nr 1—5 i Skaraborgs län.

Arrendelotten nr 2 av kronoegendomen 5 mantal Läckö eller Sikajocki 1¹—5¹ i Otterstads socken av Skaraborgs län har varit utarrenderad till den 14 mars 1939 mot ett årligt arrende, som från och med den 14 mars 1932 utgått med dels 22 hektoliter spannmål, $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ korn, samt 86 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels därutöver 550 kronor. Kontraktet har sedermera förlängts till den 14 mars 1941. För det senast tilländalupna arrendeåret utgick arrendet med 1,075 kronor 78 öre.

Sedan fråga uppkommit om försäljning av arrendelotten har uppskattningsförrättning hållits den 18 december 1939. Av det därvid förda protokollet med tillhörande handlingar samt två kartor över lotten, upprättade den ena av extra lantmätaren E. O. Janson åren 1914—1915 och den andra av distriktslantmätaren E. Törnegrén år 1938, inhämtas i huvudsak följande.

Lotten, benämnd Djurgården, är belägen vid Ullersundet av sjön Vänern, 19 kilometer från Lidköping samt 4 kilometer från kyrka och skola. Salulotten har avstyckats vid en den 28 oktober 1939 avslutad jorddelningsförrättning och har införts i jordregistret under beteckningen Djurgården 1¹. Dess areal är 74.490 hektar, varav 31.670 hektar åker och tomt, 16.523 hektar ängs- och betesmark samt 26.297 hektar avrösningsjord. I sistnämnda areal ingå 4.175 hektar vattenområde i Ullersundet.

Åkerjorden består av ler- och svartmylla på lerbotten av god beskaffenhet. Ängs- och betesmarken består i huvudsak av sidlänt, ofta översvämmad

mark, som under år med ringa nederbörd lämnar slätter och bete av mindre god beskaffenhet. Dikningsförhållandena äro dåliga, och lotten är i hög grad beroende av Vänerns vattenstånd. Täckdikning har ej verkställts och kan ej heller verkställas, förrän invallning kommit till stånd. Skogsmarken är godartad med en ideal bonitet av 5,5 m³. Från skogen, som undantagits från arrendet, har arrendatorn erhållit 25 m³ årlig utsyning.

Kronans byggnader äro gamla och obeväma samt i behov av om- och nybyggnad. Arrendatorn äger å lotten en arbetarbostad, bryggghus, hemlighus, vedbod och veranda. Elektrifiering är ej genomförd.

Med salulotten följer rätt till fiske i nämnda vattenområde ävensom rätt till begagnande av utfartsväg över kronoegendomen och annan egendom fram till allmänna vägen Lidköping—Läckö slott. Vägservitut till förmån för de från kronoegendomen avstyckade lägenheterna Djurgårdstorp 1¹ och Ångeberg 1¹ besvärar salulotten. Lotten har ej del i samfällighet. Fornminnen äro ej kända å densamma.

Taxeringsvärdet är 31,900 kronor (jordbruksvärde), vari ingår värdet av arrendatorn tillhöriga byggnader. Till lotten hörande skogsmark med växande skog är samtaxerad med annan kronan tillhörig skogsegendom.

Uppskattningsnämnden har saluvärderat lotten till 35,000 kronor, varav 6,300 kronor utgöra värdet av avrösningsjord med växande skog enligt särskild av domänstyrelsen den 24 oktober 1939 utan erinran lämnad värdering. Arrendevärdet i nuvarande skick har uppskattats till 1,100 kronor. Saluvärdet hade fastställts under förutsättning att lotten såldes i befintligt skick samt att köparen inträdde i de rättigheter och skyldigheter, som kronan hade gentemot arrendatorn. Något avdrag å köpeskillingen för skada genom Vänerns reglering hade ej beräknats och hade ansetts icke böra ifrågakomma. Nämnden har förklarat, att lotten med sina svaga åbyggnader och vattenskadade jord borde försälas. Lotten hade sedan år 1899 innehafts av K. J. Vogler och dennes stärbhusdelägare, vilka omsorgsfullt vårdat lotten och dess gamla åbyggnader. Torsten Vogler, som sedan år 1926 handhaft skötsel för stärbhusdelägarnas gemensamma räkning, hade jämte sin broder Olle Vogler skriftligen anhållit att få inköpa lotten för 35,000 kronor samt förbundit sig att gälda å densamma belöpande avstyckningskostnader. Nämnden har tillstyrkt ansökningen.

Vederbörande *revirförvaltaren* har förklarat sig icke ha något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag.

Överjägmästaren har framhållit, att saluvärdet, 35,000 kronor, för denna ganska betydande och icke illa belägna egendom enligt hans mening vore lågt. Med hänsyn till byggnadsbeståndets beskaffenhet och svårigheten att för närvarande med säkerhet beräkna kostnaderna för lottens försättning i fullt användbart skick har han dock icke ifrågasatt någon förhöjning av saluvärdet.

Förste domänfiskalen har icke ansett erforderligt att bland försäljningsvillkoren intaga vissa av överjägmästaren föreslagna bestämmelser om rätt för kronan att dels omlägga och räta, eventuellt flytta salulottens utfartsväg med hänsyn till ett norr därom beläget avstyckningsområde, dels ock avvattna vissa å kronoegendomen belägna dikningssystem genom å lotten befintliga avlopp utan skyldighet för kronan att deltaga i berörda avlopps underhåll.

I skrivelse den 31 januari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen biträder uppskattningsnämndens förslag om lottens försäljning. Saluvärdet bör, sedan detsamma förhöjts med ett belopp av 665 kronor 24

öre, utgörande av styrelsen förskotterade gränsbestämnings- och avstyckningskostnader, fastställas till i avrundat tal 35,670 kronor. Därest övriga stärbhusdelägare efter K. J. Vogler förklara sig avstå från sin hembuds rätt till förmån för Torsten Vogler och Olle Vogler, har styrelsen icke något att erinra emot lottens försäljning med dylik rätt för de senare. De av överjägmästaren berörda förhållandena beträffande lottens utfartsväg och avvattning av vissa dikningssystem böra enligt styrelsens mening lösas i den ordning, varom förmäles i gällande väg- och vattenlagar. För försäljningens genomförande torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

Mot ifrågavarande försäljningsförslag har jag icke något att erinra. Jag *Departements-* hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *chefen.*

att den från kronoegendomen 5 mantal Läckö eller Sika-jocki 1¹—5¹ i Otterstads socken av Skaraborgs län avstyckade lotten Djurgården 1¹ om 74.490 hektar må med ett saluvärde av 35,670 kronor, varav 665 kronor 24 öre utgöra förskotterade gränsbestämnings- och avstyckningskostnader, försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. och, därest arrendatorn K. J. Voglers stärbhusdelägare förklara sig avstå från sin hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen till förmån för Torsten Vogler och Olle Vogler, med dylik rätt för de senare samt under villkor i övrigt, att lotten försäljes i befintligt skick utan rätt för köparen till någon gottgörelse med anledning av Vänerns reglering, att lotten må tillträdas av köpare räknat från den 14 mars 1941, att i försäljningen endast ingå kronan tillhöriga hus och anläggningar, att, därest Torsten Vogler och Olle Vogler komma att förvärva lotten samt övriga stärbhusdelägare förklara sig icke ha något att däremot erinra, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk, dock med undantag av eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter, skola i och genom försäljningen anses reglerade, att, därest annan kommer att förvärva lotten och kronan nödgas utgiva ersättning till arrendatorerna för av dem å lotten utförda anläggningar, täckdikning eller verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, lottens köpare skall vara skyldig gottgöra kronan vad kronan i sådant hänseende utgivit samt att telegrafverket såsom innehavare av över lotten framdragna telefonledningar förbehålles rätt att bibehålla desamma utan rätt för köpare till ersättning för lotten därigenom tillfogad skada och intrång.

9:o.

Sjogerstad Frostagården nr 1 i Skaraborgs län.

Kronoegendomen 1 mantal Sjogerstad Frostagården 1¹ i Sjogerstads socken av Skaraborgs län är utarrenderad till den 14 mars 1951 mot ett årligt arrende av 1,400 kronor.

Sedan arrendatorn av egendomen, Claes Hellström, i en av domänintendenten tillstyrkt ansökning hos domänstyrelsen anhållit att få inköpa egendomen, har uppskattningsförrättning för saluvärdering av egendomen ägt rum den 23 juli 1937. Av det därvid förda protokollet jämte övriga till ärendet hörande handlingar ävensom en av distriktslantmätaren E. O. Janson åren 1928—1929 över egendomen upprättad karta inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen är belägen 11 kilometer från Skövde och 4 kilometer från Skultorps järnvägsstation. Ågora äro förlagda i fem skiften, hemskiftet, skogsskiftet, Hedskiftet, Billingskiftet och skiftet i Källallmanningen. Area-len utgör enligt jordregistret 57.238 hektar, varav 31.289 hektar åker och tomt, 3.795 hektar äng och 22.154 hektar avrösningsjord. Egendomen har del i mindre byallmänningar. Från egendomen har försålts lägenheten Sjogerstad Frostagården 1² om 2.8160 hektar. Å egendomens andel i Källallmanningen finnes en s. k. ensittarlägenhet, bebyggd med nyttjanderättshavaren A. G. Hagman tillhöriga hus.

Åkerjorden består av svartmylla på grusbotten av medelgod beskaffenhet. Åkern är dock något stenig och försumpad genom källdrag. Ängs- och betesmarken är utan större värde. Skogsmarken är av medelgod beskaffenhet. Från skogen, som ingår i arrendet, har arrendatorn erhållit 16 m³ årlig utsyning.

Åbyggnaderna äro i stort sett av ej fullt medelgod beskaffenhet. Ladugården och bryggghuset äro gamla och mycket medfarna. Övriga byggnader äro tillräckliga för egendomens behov och väl underhållna. En tillbyggnad till vagn- och redskapsboden samt vattenledningarna tillhöra arrendatorn, som även bekostat elektrifieringen av egendomen. Brandförsäkringsvärdet å kronans hus är 46,000 kronor.

Egendomen är taxeringsvärderad till 38,700 kronor, varav 34,400 kronor jordbruksvärde, 900 kronor skogsmarksvärde och 3,400 kronor skogsvärde.

Elektriska ledningar, tillhörande Sjogerstads elektriska distributionsförening och Trollhätte kraftverk, äro framdragna över egendomen. Fornminnen äro ej kända.

Uppskattningsnämnden har efter samråd med vederbörande revirförvaltare och distriktslantmätare föreslagit försäljning av egendomen med undantag av det å ömse sidor om vägen Klagstorp—Borgunda belägna skogsskiftet om 8.552 hektar, vilket borde avstyckas för att bibehållas i kronans ägo och förvaltas tillsammans med den intilliggande kronoparken Regumatorp. Nämnden har saluvärderat egendomen med undantag av skogsskiftet till 34,500 kronor, varav 925 kronor beräknats utgöra värdet av Hedskiftet och Billingskiftet. Då egendomens arrendator innehaft egendomen under 21 år och med hjälp av sin familj väl brukat densamma samt nedlagt ett betydande arbete för dess stenröjning, har nämnden tillstyrkt egendomens försäljning till honom. A. G. Hagman hade på grund av åldersskäl förklarat sig icke

önska inköpa den av honom innehavda ensittarlägenheten i Källallmänningen.

Överjägmästaren har i yttrande den 23 september 1937 förordat försäljning på sätt nämnden föreslagit. Enligt hans mening borde dock värdet å Hedskiftet och Billingskiftet med hänsyn till skogens tillväxt därå samt de förbättrade konjunkturerna höjas till 1,150 kronor.

Överlantmätaren har förklarat, att, enär egendomens årliga behov av husbehovsvirke, som beräknats utgöra omkring 50 m³, genom den föreslagna dispositionen av egendomen icke skulle bli tillgodosett med mera än cirka 19 m³, egendomen icke kunde anses bestå såsom självständig jordbruksfastighet med mindre all till densamma hörande skogsmark bibehölles till jordbruket. På grund härav borde försäljningen omfatta egendomens samtliga ägor.

Revirförvaltaren har härefter vid överarbetning av uppskattningsförslaget till att avse försäljning av egendomen i dess helhet värderat skogsskiftet till 5,720 kronor, vilket värde *överjägmästaren* lämnat utan erinran. *Revirförvaltaren* har emellertid med instämmande av *överjägmästaren* förklarat sig icke kunna dela *överlantmätarens* uppfattning, att egendomen vore i behov av skog för att kunna bestå såsom självständig jordbruksfastighet. Skogsskiftet borde enligt skogsförvaltningens mening bibehållas i kronans ägo.

Lantmäteristyrelsen har ansett, att någon delning av egendomen så att skogsskiftet avskildes icke kunde komma i fråga med hänsyn till jorddelningslagens bestämmelser. För att främja strävandet att icke förminska kronans skogsinnehav har *lantmäteristyrelsen* dock ifrågasatt, huruvida icke ett i kronoparken Regumatorp ingående skogsskifte om 10.279 hektar (Regumatorp Mellomgården 2^a) i stället för ifrågavarande skogsskifte borde medfölja vid försäljningen.

I förnyat yttrande har *revirförvaltaren* med instämmande av *överjägmästaren* förklarat sig anse, att *lantmäteristyrelsens* sistnämnda förslag visserligen innebure någon förbättring. Enär emellertid kronan härigenom nödgades avstå ytterligare 2.080 hektar skogsmark och 400 m³ skog, vore *revirförvaltaren* ej benägen att tillstyrka förslaget.

Domänintendenten har slutligen meddelat, att de förhållanden, som inträtt efter uppskattningsförrättningen, ej kunde anses motivera annan ändring av det egendomen åsatta saluvärdet än som föranleddes av det ökade skogsvärdet.

I skrivelse den 12 februari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen tillstyrker försäljning av egendomen i dess helhet mot ett till 40,500 kronor avrundat saluvärde. Arrendatorn har skriftligen förklarat sig villig inköpa egendomen till nämnda saluvärde. Styrelsen har icke något att erinra mot egendomens försäljning med hembuds rätt för arrendatorn. Vid försäljningen bör förbehåll göras om rätt för A. G. Hagman och hans hustru att under livstiden innehava den i Källallmänningen belägna lägenheten mot erläggande till köparen av en årlig avgäld av 3 kronor. Förbehåll bör jämväl göras om rätt för vederbörande att bibehålla över egendomen framdragna elektriska ledningar. För försäljningens genomförande torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

I enlighet med vad *domänstyrelsen* och *lantmäteristyrelsen* föreslagit vill jag förorda, att förevarande kronoegendom i sin helhet försäljes till arrendatorn. Då *domänstyrelsens* förslag rörande köpeskilling för egendomen samt

*Departements-
chefen.*

övriga försäljningsvillkor ej givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Sjogerstad Frostagården 1¹ i Sjogerstads socken av Skaraborgs län må med ett saluvärde av 40,500 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. och med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Claes Hellström samt under villkor i övrigt, att egendomen försäljes i det skick, vari den i enlighet med gällande arrendekontrakt skall av arrendatorn avlämnas, med tillträdes rätt för köpare räknat från den 14 mars 1941, då arrendekontraktet skall upphöra att gälla, att i försäljningen endast ingå kronan tillhöriga hus och anläggningar, att, där est Hellström förvärvar egendomen, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan honom och kronan, dock med undantag av eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter, skola i och med försäljningen anses vara reglerade, att förbehåll göres om rätt för A. G. Hagman och, därest han vid sin död efterlämnar hustru, jämväl för henne att under livstiden innehava en i Källallmännings belägen lägenhet mot erläggande till köparen av en årlig avgäld av 3 kronor, att köparen såsom ägare av den försålda egendomen medgiver vattenfallsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan såsom ägare av strömfallsfastigheten stadsägan nr 630 + 645 + 646 + 647 + 691 + 695 + 696 + 697 + 698 + 699 + 1171 + 1172 i Trollhättan rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla över egendomen framdragna

- elektriska ledningar, dels borttagna för ledningarna hinderliga och för deras säkerhet farliga träd och buskar med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, dels ock för vattenfallsstyrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till egendomen för ledningarnas tillsyn och underhåll samt reparation, därvid möjligen uppkommande skada skall ersättas av vattenfallsstyrelsen; skolande i sistnämnda hänseende vidare gälla, att de träd och buskar, som fällas för ledningarnas bibehållande, skola tillhöra egendomens ägare och tillvaratagas av denne, att till säkerhet för nämnda rättigheter inteckning må meddelas i försålda egendomen och att, innan sådan inteckning meddelats, ägaren av den försålda egendomen skall vara skyldig att vid överlåtelse av egendomen eller del därav göra förbehåll om beståndet av rättigheterna och förbinda ny ägare att vid överlåtelse göra enahanda förbehåll, samt att innehavare av övriga med vederbörligt tillstånd över egendomen framdrag-

na elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla ledningarna och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

10:o.

Slöta Mossagården nr 12 i Skaraborgs län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Slöta Mossagården 12¹ i Slöta socken av Skaraborgs län är utarrenderad för tiden från den 14 mars 1931 till den 14 mars 1941 mot ett årligt arrende av 1,250 kronor.

Uppskattningsförrättning för försäljning av egendomen har hållits den 5 augusti 1940. Av det därvid förda protokollet jämte övriga till ärendet hörande handlingar ävensom en av extra lantmätaren O. K. Berne år 1927 översedd och kompletterad karta över egendomen inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen, som är belägen 11 kilometer från Falköping och 3 kilometer från Kälvene järnvägsstation, har sina ägor utlagda i ett skifte samt innehåller — med undantag av de i anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 10 juni 1910 respektive den 24 januari 1930 försålda lägenheterna Slöta Mossagården 12² och Slöta Mossagården 12³—12⁵ — en areal av 49.9590 hektar, varav 38.2880 hektar åker och tomt, 4.9020 hektar ängs- och betesmark, 6.3320 hektar avrösningsjord och 0.4370 hektar impediment.

Åkerjorden, som består av dels sand- och svartmylla på grusbotten och dels mossjord, är av medelgod beskaffenhet. Fastjorden är dock något stenig, varjämte mossjorden lider av vatten. Ängs- och betesmarken lämnar ett medelgott bete. De såsom avrösningsjord å kartan betecknade områdena ha utlagts till betesmark. Skog saknas, men egendomen har del i Hökensås häradsallmänning med en årlig utdelning av cirka 23 kronor ävensom i en mindre sockenallmänning, som dock ej lämnar någon avkastning. Torp saknas å egendomen.

Ett mindre av arrendatorn anordnat kalkbrott finnes å egendomen. Kalkbrottet har dock ej drivits sedan år 1925. Befintlig torvtäkt å egendomen är helt förbrukad.

Kronan tillhöriga åbyggnader, vilka äro brandförsäkrade för 36,800 kronor, äro övervägande i knappt medelgott skick. Manbyggnaden behöver moderniseras och ladugården ombyggas. Vidare är svinhuset oanvändbart under vintertiden. Arbetarbostad saknas.

Smedja och mjölktrum å egendomen tillhöra arrendatorn. Egendomen är elektrifierad på arrendatorns bekostnad.

Taxeringsvärdet å egendomen utgör 39,000 kronor, varav 38,000 kronor jordbruksvärde och 1,000 kronor värde å annan fastighet (kalkbrottet).

Vartofta elektriska distributionsförening har medgivits rätt att ha elektriska ledningar framdragna över egendomen.

Uppskattningsnämnden har saluvärderat egendomen till 38,300 kronor, varav 3,000 kronor beräknats utgöra värdet av den förut omförmälda kalk-

fyndigheten. Arrendevärdet av egendomen i nuvarande skick och under kort arrendeperiod har uppskattats till 1,200 kronor.

Arrendatorn Fritz Gustafson hade skriftligen hemställt, att, då han av ålder och sjukdom vore urståndsatt att fortsätta med jordbruket, den options- och förköpsrätt, som han innehade, måtte få övertagas av hans båda söner, Gunnar Gustavsson och Anton Gustafsson. Dessa hade härefter anhållit att få inköpa egendomen för det föreslagna priset av 38,300 kronor samt att få betala köpeskillingen på s. k. egnahemsvillkor. Nämnden har tillstyrkt sistnämnda ansökan, enär Gunnar Gustavsson och Anton Gustafsson, vilka biträtt med egendomens skötsel, visat sig vara arbetsamma och dugliga jordbrukare. Fritz Gustafson, som innehaft egendomen sedan år 1887, hade enligt nämndens mening väl värdat densamma.

I en till domänintendenten ställd skrift hade Oskar Sköld, Stenbrottet, Kälvene — under förmälan att han vore ägare till den intill egendomen belägna bostadslägenheten Stenbrottet 1¹ om 0.94 hektar samt att han sedan år 1936 jämlikt muntligt medgivande av egendomens arrendator mot erläggande av arrendeavgift till denne innehaft och brukat ett jordområde om cirka 0.80 hektar av egendomen — anhållit om upplysning, huruvida han kunde få köpa området. Nämnden har ansett, att den skoglösa, svagt bebyggda egendomen borde försäljas i en lott. Då en försäljning av det i nyssnämnda skrift angivna, inuti egendomens kalkbruk belägna området om 0.12 hektar, skulle verka mycket hinderligt för kalkbrukets drift och området ej på något verksamt sätt skulle förbättra den av Sköld ägda tomten samt då arrendatorns söner lovat att, om de förvärvade egendomen, låta honom även i fortsättningen få nyttja området så länge kalkbrottet ej utnyttjades, har nämnden avstyrkt försäljning av området till Sköld.

Egnahemsstyrelsen har förklarat bland annat, att innehavaren av å kartan över egendomen med litt. A betecknade lägenheten (Slöta Mossagården 12³), vilken såsom jordbrukslägenhet näppeligen kunde anses besitta nöjaktig bärkraft, borde erbjudas tillskottsjord intill sitt ägoområde i sådan omfattning, att ett verkligt bärkraftigt jordbruk bildades.

Med anledning av vad egnahemsstyrelsen anförd har *domänintendenten* förklarat, att lägenheterna Slöta Mossagården 12³ och 12⁴ innehades av personer, som hade stadigvarande anställning vid det närbelägna Stenbrottets kalkbruk, samt att lägenheterna med hänsyn härtill vore fullt tillräckliga för sina ändamål. Då lägenheternas innehavare ej heller uttryckt någon önskan om tilldelning av ytterligare jord, har domänintendenten avstyrkt egnahemsstyrelsens förslag.

I skrivelse den 21 februari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Styrelsen har härvid förklarat sig biträda uppskattningsnämndens dispositionsförslag. Det föreslagna saluvärdet har av styrelsen lämnats utan erinran. För försäljningens genomförande vore riksdagens medverkan erforderlig. Styrelsen har slutligen meddelat, att innehavaren av förenämnda lägenheten Slöta Mossagården 12³, Torsten Käll, numera skriftligen förklarat sig icke önska förvärva ytterligare jord från ifrågasvarande egendom.

*Departements-
chefen.*

Mot det föreliggande försäljningsförslaget har jag icke funnit anledning att framställa någon erinran. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Slöta Mossagården 12¹ i Slöta socken av Skaraborgs län må mot ett saluvärde av 38,300 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. och med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Fritz Gustafson eller, därest han överlåter arrenderätten till egendomen till sina söner, Gunnar Gustafsson och Anton Gustafsson, med hembuds rätt för dessa, under villkor i övrigt, att egendomen försäljes i befintligt skick med tillträdes rätt för köpare räknat från den 14 mars 1941, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest Fritz Gustafson eller hans söner i enlighet med vad förut angivits komma att förvärva egendomen, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan arrendatorn och kronan, med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter, skola i och genom försäljningen anses vara reglerade, att, därest egendomen kommer att förvärfvas av annan samt kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen utförd elektrisk anläggning, täckdikning eller verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, egendomens köpare skall vara skyldig gottgöra kronan, vad kronan i sådant hänseende utgivit, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

11:o.

Gate nr 1 i Värmlands län.

Den 16 juli 1909 medgav Kungl. Maj:t, bland annat, att ett område om cirka 26.73 hektar av den i Arvika socken belägna kronoegendomen 1 mantal Gate 1¹ finge för uppförande av ett tuberkulossjukhus upplåtas till Värmlands läns landsting från den 1 oktober 1909 så länge området användes för ändamålet. Den i området ingående skogsmarken om 9.67 hektar skulle dock icke få disponeras av sjukhuset på annat sätt än som promenadplats.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förenämnda beslut erlade landstinget för upplåtelsen av själva sjukhustomten om 17.06 hektar ersättning till kronan med 8,300 kronor. Det till promenadplats avsedda området upplåts utan ersättning.

Sedan landstingets förvaltningsutskott i en till Kungl. Maj:t ställd, till domänstyrelsen ingiven skrift anhållit, att nyssnämnda skogsmarksområde ävensom vissa ytterligare till det nuvarande centralsanatoriet i Arvika angränsande områden måtte upplåtas till sanatoriet för fri disposition på enahanda villkor, som angivits i omförmälda Kungl. Maj:ts beslut för upplåtelsen av själva sjukhustomten, och förvaltningsutskottet därefter hos domänstyrelsen gjort framställning om att i stället få förvärva äganderätten till såväl nämnda områden som själva sjukhustomten, har uppskattningsförrättning hållits å kronoegendomen den 2—4 januari 1941. Av det därvid upprättade protokollet jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren I. Holmquist år 1939 upprättad karta, varå de till försäljning ifrågasatta områdena betecknats med nr 1—7, inhämtas följande.

Kronoegendomen är belägen omedelbart invid staden Arvikas nordöstra gräns. Den i kronans ägo kvarvarande delen av egendomen innehåller, sedan till Arvika stad försålts visst område, numera jordregisterbetecknat Gate 1², en ungefärlig areal av 132.20 hektar, därav 3.20 hektar utgöra tomt och åker samt 129 hektar skogsmark. Av stamfastigheten disponeras enligt omförmälda Kungl. Maj:ts beslut av sanatoriet rätteligen 27.75 hektar, varav 10.33 hektar belöpa å den till promenadplats upplåtna skogsmarken. Å berörda karta har denna skogsmark utmärkts med nr 2 och sjukhustomten med nr 1. De med nr 3—7 angivna områdena innehålla tillhoppa en areal av 11.20 hektar. I samband med förutnämnda försäljning till Arvika stad av lägenheten Gate 1² upplåts till staden med nyttjanderätt till den 14 mars 1945 ett område om cirka 2.67 hektar, motsvarande hela ägofigur 5 samt del av ägofigur 4.

Inga kronan tillhöriga byggnader finnas å det till försäljning föreslagna området. De av sanatoriet disponerade byggnaderna å ägofigur 1 ägas av landstinget, medan Arvika stad äger byggnaderna å de med nr 5 och 6 betecknade områdena. Det å sistnämnda område belägna huset utgöres av en drängstuga, som tidigare tillhört kronoegendomens arrendator.

Högspänningsledning och telegrafledning korsa saluområdet. Arvika stad har vattenledning från sjön Racken framdragen över området.

Förrättningsmannen har ansett, att hela ägofigur 2 icke borde ingå i försäljningen. Ägofiguren borde i allt fall ej erhålla större omfattning än som angåves av den å kartan angivna röda linjen B—I. Efter samråd med sysslomannen vid sanatoriet har förrättningsmannen därjämte ifrågasatt, om icke saluområdets gräns i norr borde fastställas att gå efter den med blå färg markerade linjen B—H—G. Detta senare alternativ skulle innebära, att även en mindre del av ägofigur 1 undantoges från försäljningen.

Salulotten skulle således komma att utgöra antingen det å kartan med litt. B—C—D—E—F—G—H—B utmärkta området med en areal av cirka 36.83 hektar eller det område, som å kartan angivits med litt. B—C—D—E—F—G—K—B, med en areal av 38.28 hektar. Det förstnämnda alternativet har förrättningsmannen för egen del förordat som den mest praktiska lösningen, enär sanatoriets behov av mark för såväl byggnadsändamål som promenadplatser därigenom skulle bli fullt tillgodosett, samtidigt som vid en eventuell framtida inhägnad av området anknytning skulle kunna vinnas till redan befintliga hägnader.

Saluvärdet har uppskattets för det mindre området till i runt tal 37,500 kronor, därav för skog och skogsmark 31,700 kronor, och för det större

området till 39,700 kronor, därav för skog och skogsmark 33,925 kronor. Vid saluvärderingen har själva sjukhustomten icke medräknats, enär den jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 16 juli 1909 för tomten erlagda ersättningen ansågs motsvara tomtens värde.

Overjägmästaren har tillstyrkt försäljning av det mindre området.

I skrivelse den 15 februari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört i huvudsak följande.

Styrelsen delar förrättningsmannens åsikt, att försäljningsområdet lämpligen bör erhålla den begränsning, som å kartan angivits med litt. B—C—D—E—F—G—H—B. Något hinder för områdets avstyckning torde enligt vad överlantmätaren meddelat icke föreligga. Mot det saluvärde, som åsatts området, har styrelsen icke någon erinran. Landstingets förvaltningsutskott har enligt till styrelsen överlämnat protokollsutdrag förklarar sig godtaga ifrågavarande försäljningsförslag. Området borde överlätas med full och oinskränkt äganderätt och i befintligt skick. Tillträde borde ske vid köpekontraktets utfärdande, därvid den landstinget jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 16 juli 1909 medgivna nyttjanderätten till 26.73 hektar av kronoegendomen skulle anses vara upphävd. Avtalet mellan styrelsen och Arvika stad om stadens disposition till den 14 mars 1945 av ett område om 2.67 hektar borde respekteras av köparen. Inga å försäljningsområdet befintliga, enskilda tillhöriga byggnader och anläggningar borde medfölja vid försäljningen. Landstinget borde i samband med förvärvet tillförbindas att med 1,000 kronor inlösa den av staden ägda, å ägofigur 6 belägna stugubyggnaden. Köpeskillingen för försäljningsområdet borde av landstinget erläggas kontant.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts vill jag förorda domänstyrelsens *Departements-* förslag, att ett område om cirka 36.83 hektar av ifrågavarande kronoegen- *chefen.* dom för en köpeskillning av 37,500 kronor försäljes till Värmlands läns landsting för att av detta användas för centralsanatoriet i Arvika. Sedan landstinget fattat definitivt beslut om inköp av området, torde försäljningen böra genomföras på de av domänstyrelsen föreslagna villkoren.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen 1 mantal Gate 1⁴ i Arvika socken av Värmlands län ett område om cirka 36.83 hektar, som å en av distriktslantmätaren I. Holmquist år 1939 upprättad karta utmärkts med gränslinjerna B—C—D—E—F—G—H—B, må försäljas till Värmlands läns landsting mot en köpeskillning av 37,500 kronor och under villkor i övrigt, att området försäljes i befintligt skick, att förbehåll göres för de jämkningar i områdets gränser och areal som vid avstyckningsförrättning befinnas erforderliga, att området må tillträdas av köparen vid köpekontraktets utfärdande och att i samband därmed den Värmlands läns landsting jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 16 juli 1909 medgivna nyttjanderätten till cirka 26.73 hektar av kronoegendomen skall anses vara upphävd, att inga enskilda tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att

inom saluområdet befintlig utstämplad skog icke medföljer vid områdets försäljning, att kronan förbehålles rätt att intill den 1 juli 1942 från området bortforsla såväl förenämnda skog som inom området varande, redan upphuggna skogsprodukter, att köpeskillingen för området erlägges kontant vid köpekontraktets utfärdande, att det med Arvika stad den 12 februari och 4 mars 1940 upprättade, till den 14 mars 1945 gällande avtalet rörande nyttjanderätt till cirka 2.67 hektar av saluområdet skall respekteras av köparen, att landstinget skall vara skyldigt att av Arvika stad för 1,000 kronor inlösa den inom ägofigur 6 å förenämnda karta befintliga stugubyggnaden, att Arvika stad såsom ägare av den området angränsande fastigheten Gate 1² förbehålles rätt till fri vattenhämtning från en inom nyssnämnda ägofigur belägen brunn, att Arvika stad, som innehar över området med vederbörligt tillstånd framdragen vattenledning, förbehålles rätt att bibehålla ledningen utan rätt för områdets köpare till annan ersättning än av staden för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningen, att innehavare av över området med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för områdets köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, samt att i övrigt bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

12:o.

Rännesta nr 3 i Örebro län.

Kronoegendomen 1 mantal Rännesta 3¹ i Kils socken av Örebro län är utarrenderad till den 14 mars 1941 mot en årlig avgäld, som från och med den 14 mars 1932 utgår med dels 12 hektoliter vete, 25 hektoliter havre och 100.5 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels därutöver 700 kronor. För senast tilländalupna arrendeår utgick avgälden med 1,561 kronor 58 öre. Uppskattningsförrättning har med anledning av egendomens förestående arrendeledighet hållits den 26 september 1938. Av det därvid förda protokollet jämte till ärendet i övrigt hörande handlingar samt två kartor, den ena upprättad år 1923 över ifrågavarande egendom av distriktslantmätaren

A. Eckerbom och den andra uppgjord år 1940 över viss del av egendomen av distriktslantmätaren C. Rosén, inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen, som är belägen 13 kilometer från Örebro och 8 kilometer från Gräveby järnvägsstation, har en areal av 119.889 hektar, varav 46.935 hektar tomt och åker, 3.612 hektar äng, 56.037 hektar skogsmark, 13.160 hektar vattenområde i sjön Tysslingen samt 0.145 hektar impediment. Från egendomen har tidigare försålts lägenheterna Rånnesta 3² om 6.192 hektar och Rånnesta 3³ om 5.465 hektar. Något torp finnes icke å egendomen.

Egendomen är förlagd i två skiften. Åkerjorden består av delvis sandblandad lerjord samt mulljord. Ängen är rätt godartad, ehuru den ofta besväras av högt vattenstånd. Skogen, vars kvalitet är god, har mycket gott läge. Dikningsförhållandena äro tämligen tillfredsställande. Hävden är god. Med egendomen följer rätt till fiske i Tysslingen. Egendomen har icke del i allmänning.

Åbyggnadernas allmänna tillstånd är medelgott. De äro väl underhållna. Därest egendomen skall behållas i kronans ägo för fortsatt utarrendering, erfordras nybyggnad av en arbetarbostad, för vilken kostnaden år 1938 beräknats ej understiga 12,000 kronor förutom virkeskostnaden. En källare och ett vagnshus tillhöra arrendatorn. Brandförsäkringsvärdet å kronans byggnader utgör 83,100 kronor.

Taxeringsvärdet är 58,600 kronor, varav 41,100 kronor utgöra jordbruksvärde, 2,000 kronor skogsmarksvärde och 15,500 kronor skogsvärde.

Uppskattningsnämnden har föreslagit, att ett å den av distriktslantmätaren Rosén upprättade kartan med litt. C betecknat område måtte i enlighet med därom gjord ansökning efter avstyckning från kronoegendomen försäljas till lägenhetsägaren Axel Gill för att sammanläggas med den honom förut tillhöriga lägenheten Rånnesta 3³. Återstoden av egendomen borde enligt nämndens mening försäljas till egendomens arrendator, Karl Edvin Karlsson, i enlighet med en av denne gjord ansökning.

Rånnesta 3³, vilken fastighet brukas såsom arbetarsmåbruk, innehåller 4.825 hektar åker, 0.112 hektar äng, 0.450 hektar skogsmark och 0.078 hektar impediment eller sålunda tillhoppa 5.465 hektar. Området litt. C innehåller 8.000 hektar, varav 0.230 hektar numera igenlagd åker, som utnyttjas såsom bete, 0.240 hektar äng och 7.530 hektar skogsmark. Genom den ifrågasatta sammanläggningen, varigenom den nybildade fastigheten komme att innehålla 4.825 hektar åker, 0.582 hektar äng och betesmark, 7.980 hektar skogsmark och 0.078 hektar impediment, skulle således Rånnesta 3³ tillföras för fastighetens brukande mycket värdefull mark. Efter områdets avstyckning skulle huvudgårdslotten i två skiften innehålla tillhoppa 111.889 hektar, varav 46.705 hektar tomt och åker, 3.372 hektar äng, 48.507 hektar skogsmark jämte förut nämnda vattenområde i Tysslingen samt impediment.

Uppskattningsnämnden har åsatt huvudgårdslottens inägor ett värde av 43,000 kronor, sedan avdrag verkställts med 2,195 kronor, utgörande av arrendatorn för dränering nedlagd kostnad, för vilken han under arrendetiden icke kunnat tillgodogöra sig motsvarande nytta. Till lotten hörande skogsmark med växande skog har av vederbörande revirförvaltare värderats till 35.500 kronor. Saluvärdet å huvudgårdslotten har sålunda beräknats till 78.500 kronor. Arrendevärdet har uppskattats till 1,800 kronor. Saluvärdet å området litt. C har uppskattats till 4,300 kronor, varav 4,000 kronor utgöra värdet av skogsmark med växande skog enligt revirförvaltarens värdering.

Överjägmästaren har lämnat berörda värderingar av skogsmark och skog utan erinran.

Ett av överjägmästaren framlagt förslag om avskiljande av ett skogsområde från egendomen för bibehållande i kronans ägo har av vederbörande *distriktslantmätare* med hänsyn till jorddelningslagens bestämmelser ansetts ej kunna utföras.

Arrendatorn Karlsson och *lägenhetsägaren Gill* ha skriftligen förklarat sig villiga att inköpa huvudgårdslotten respektive området litt. C mot de föreslagna saluvärdena.

I skrivelse den 28 januari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del anfört följande.

Styrelsen biträder det av uppskattningsnämnden framlagda förslaget till egendomens disposition och har ej funnit anledning till erinran mot de åsatta saluvärdena. Huvudgårdslotten bör sålunda försäljas med hembuds rätt för arrendatorn Karlsson, vilken brukat egendomen sedan år 1926 och väl hävdat densamma. Arrendatorn har jämlikt medgivande av styrelsen den 19 juni 1935 låtit utföra elektrifiering av egendomen. Vid försäljningen bör förbehåll göras om beståndet av Närkes Kils elektriska förening u. p. a. genom resolution den 31 januari 1936 tillförsäkrade rätt att framdraga elektriska högspänningsledningar över egendomen. Då riksdagens medverkan torde vara erforderlig för försäljningen av huvudgårdslotten, synes frågan om försäljningen av området litt. C lämpligen böra avgöras i samband därmed.

Överlantmätaren har i infordrat yttrande förordat den ifrågasatta avstyckningen av området litt. C för sammanläggning med Rånne 3³ till en fastighet.

Domänstyrelsen har under hand meddelat, att å egendomen befintlig utstämplad skog borde bibehållas i kronans ägo, varjämte kronan borde förbehållas rätt till avforslingstid intill den 1 juni 1943 för upphuggna skogsprodukter.

Departements-
chefen.

Då jag icke har något att erinra mot den föreslagna dispositionen av förevarande kronoegendom, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Rånne 3¹ i Kils socken av Örebro län må jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas i följande lotter, nämligen

dels ett å en av distriktslantmätaren C. Rosén år 1940 upprättad karta med litt. C betecknat område om 8 hektar med ett saluvärde av 4,300 kronor och med hembuds rätt jämlikt 11 § i förordningen för Axel Gill i och för sammanläggning med lägenheten Rånne 3³,

dels ock egendomen i övrigt eller huvudgårdslotten med ett saluvärde av 78,500 kronor och med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Karl Edvin Karlsson;

skolande vid försäljningarna i övrigt gälla b e t r ä f f a n d e h u v u d g å r d s l o t t e n, att endast kronan tillhöriga hus och

anläggningar å lotten ingå i försäljningen, *att*, därest arrendatorn Karlsson kommer att förvärva lotten, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan honom och kronan, med undantag av eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter, skola anses vara reglerade i och genom försäljningen *samt att*, därest lotten kommer att förvärfvas av annan än Karlsson samt kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen utförda anläggningar samt för verkställd dränering, höstplöjning, trädesberedning och sådd, lottens köpare skall vara pliktig gottgöra kronan vad kronan i sådant hänseende utgivit, ävensom beträffande såväl huvudgårdslotten som området litt. C, *att* desamma försäljas i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare, räknat från den 14 mars 1941, *att* å egendomen befintlig utstämplad skog icke skall ingå i försäljningen, *att* kronan förbehålles rätt att intill den 1 juni 1943 från egendomen bortforsla såväl förenämnda skog som å egendomen varande, redan upphuggna skogsprodukter *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla ledningarna och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

13:o.

Kronoparken Grönbo i Västmanlands län.

Bernshammars egendom under kronoparken Grönbo i Heds samt Bro och Malma socknar av Västmanlands län är utarrenderad till den 14 mars 1942 mot en årlig avgäld av 2,200 kronor.

Sedan länsnotarien Ludvig Lorichs anhållit att han och hans syskon måtte få förvärva egendomens herrgårdsbyggnad med tillhörande park och trädgård, har uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 26 maj 1939. Av det därvid förda protokollet jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av e. o. skogstaxatorn S. Hilde år 1939 upprättad karta, inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen är belägen 25 kilometer från Köping intill Bernshammars järnvägsstation vid allmänna vägen Köping—Skinnskatteberg. Genom egendomen flyter Hedströmmen, som jämte intilliggande marker icke tillhör kronan.

Sedan slutet av 1700-talet har egendomen tillhört släkten Lorichs samt gått i arv i rätt nedstigande led intill år 1929, då egendomen inköptes av annan enskild person. Kronan förvärvade egendomen jämte vissa andra fastigheter år 1931. Den utarrenderades enligt kontrakt den 25 maj 1932 till

brukspatronen Ludvig Lorichs för tiden intill den 14 mars 1942. Sedan denne under år 1940 avlidit, övertogs arrendet av hans dödsbo.

Arrendet omfattar parkområde med en större herrgårdsbyggnad samt jordbruk med en åkerareal av cirka 60 hektar. Med arrendet följer dessutom rätt till utsyning av skog från egendomen till en kvantitet av årligen 150 kubikmeter fast mått samt efter anvisning bete inom den s. k. Herrgårdshagen. Jordbruket har hittills under arrendeperioden varit i andra hand upplåtet till annan person mot ett årligt arrende av 1,200 kronor. Brukspatronen Lorichs har själv nyttjat herrgårdsbyggnaden och vissa andra närbelägna byggnader samt omgivande parkområde.

Till egendomen ha tidigare brukats omkring 100 hektar åkerjord vid Valbricka i Bro och Malma socken. Valbrickadelen har efter kronans förvärf av egendomen uppdelats på ett flertal egnahemslägenheter, som numera för-sålt.

Parkområdet utgöres av dels ängsmark, dels ock skogspark med såväl barr- som lövträd. Trädgården, som förut haft en areal av 1.70 hektar, har numera avsevärt reducerats och omfattar för närvarande en mindre köks-trädgård samt en fruktträdgård med omkring 30 fruktträd. Åkerjorden består av moränlera och sandjord, allt av svag beskaffenhet. Betesmarkerna bestå av utlagd åker och betesanordningar å skogsmark. Dikningsförhål-landena äro goda. Hävden är god. Virkesförrådet har uppskattats till 5,567 kubikmeter av medelgod—mindre god beskaffenhet.

Å den inom Heds socken belägna delen av egendomen, vilken del ligger öster om Hedströmmen och omfattar all egendomens åker samt tomt- och parkområden, skogsmark m. m., finnas — förutom förenämnda herrgårdsbyggnad i två våningar, inrymmande tillsammans 23 rum och kök m. m. — logbyggnad, spannmålsmagasin, kontorsbyggnad, numera inrättad till ar-rendatorsbostad, stall- och ladugårdsbyggnad, trädgårdsmästarbostad, arbe-tarbostäder, kvarnbyggnad och hydroforanläggning, de två sistnämnda beläg-na å den inom egendomens gränser liggande lägenheten Bernshammars kvarn, m. fl. byggnader. Herrgårdsbyggnaden saknar centraluppvärmnings-anordningar. Vatten- och avloppsledningar finnas endast till köket. Bygg-naden är i övrigt i mindre gott skick och tarvar grundliga reparationer och moderniseringar för att kunna ändamålsenligt nyttjas. Jämväl övriga bygg-nader å egendomen äro i mindre gott eller dåligt skick. De äro i allmänhet gamla och otidsenliga samt erfordra genomgripande reparationer och delvis ombyggnad. Samtliga förenämnda byggnader tillhöra kronan. Dessutom fin-nas å området inom Heds socken pumphus med vattenledningar, vilka till-höra Köping—Uttersbergs järnvägsaktiebolag och Bernshammars Konsum-tionsförening u. p. a.

Den förut omnämnda lägenheten Bernshammars kvarn (del av ägofigur 13 b enligt kartan) är från den 14 mars 1936 för ett år i sänder utarrende-rad till mjölnaren Bertil Hammarström mot ett årligt arrende av 450 kro-nor. I arrendet av kvarntomten ingår den väster om Hedströmmen belägna mjölnarbostaden.

Å det inom Bro och Malma socken, väster om Hedströmmen belägna arrendeområdet finnas vissa mindre boningshus m. m. inom ägofigur 369 samt den s. k. gamla arbetarbostaden inom ägofigur 13 c, vilka byggnader äro uthyrda för ett år i sänder eller upplåtna till gratialister.

Ett flertal elektriska ledningar äro framdragna huvudsakligen över den väster om Hedströmmen belägna egendomsdelen.

Arrendeegendomen Bernshammar i Heds socken har år 1938 åsatts ett taxeringsvärde av 50,900 kronor (jordbruksvärde). Den väster om Hedström-men belägna delen av egendomen är ej åsatt särskilt taxeringsvärde.

Uppskattningsnämnden har bland annat anfört följande: Ekonomibyggnaderna vid Bernshammar vore utbyggda för den tidigare omfattningen av jordbruket och därför alltför stora för den nu kvarvarande delen av egendomen. Därest herrgården med park utlades som särskild salulott, skulle nämnda byggnaders belägenhet i nära anslutning till herrgårdsbyggnaden förorsaka svårigheter, varjämte jordbrukslotten skulle bli fördelad på två skilda delar med herrgårdslotten som tjänande part för vissa för jordbrukslotten behövliga servitut, avseende rätt till väg m. m. Vid en uppdelning av egendomen torde dessa olägenheter komma att skapa irritation mellan lotternas ägare. Risk föreläge även att från jordbrukslotten skulle komma att avskiljas områden till bostadslägenheter m. m., varigenom miljön kring herrgården skulle förlora sin ursprungliga karaktär.

Nämnden har med hänsyn till det anförda förordat, att den inom Heds socken belägna delen av egendomen icke uppdelades på ifrågasatt sätt utan försålles som en enhet, dock med undantag av dels områdena I—J—K—S—T—U—I, V—X—Y—Z—Å—Ä—Ö—a—b—V och V—Z—Å—Äa—Äb—V (å förenämnda karta), vilka områden borde behållas i kronans ägo, det förstnämnda med hänsyn till befintlig grusförekomst och de två sistnämnda för att användas som upplagsplatser för skogsprodukter, dels ock området P—O—N—P¹—P, varå Bernshammars kvarn vore belägen, och som ifrågasatts att försäljas till kvarnens arrendator. För förstärkning av egendomens jordbruk inom Heds socken med hänsyn till såväl behovet av betesmarker som byggnadsbeståndets storlek har nämnden vidare ansett lämpligt, att jordbruket utökades med förutom all till egendomen hörande skogsmark ett inom Bro och Malma socken belägna området c—d—e—f—g—h—h¹—j—k—l—m—n—o—p—q—r—s—t—u—v—x—y—z—å—ä—ö—c. Inom sistnämnda område befintliga betesmarker hade hittills efter anvisning brukats till Bernshammars jordbruk. Området h—h¹—j—i—h vore avsett att försäljas till ägaren av angränsande lägenheten Valbricka 2¹⁰ för sambruk med berörda lägenhet, vilken vore i behov av betesmark.

Den av nämnden till försäljning ifrågasatta jordbruks- och herrgårds-lotten omfattar följande arealer:

parkområde kring herrgårdsbyggnaden	14.60 hektar
tomtmark för ekonomihus	1.90 »
tomtmark för hyreslägenheter och gratialistbostäder	1.60 »
förutvarande trädgård	1.70 »
åker	61.60 »
betesmark	13.30 »
skogsmark	60.30 »
impediment	4.80 »

Summa 159.80 hektar.

Härav belöpa 116.75 hektar å det inom Heds socken belägna området och 43.05 hektar å det inom Bro och Malma socken belägna området. Av sist-sagda areal utgöra 1.60 hektar tomtmark, 8.70 hektar betesmark, 29.70 hektar skogsmark och 3.05 hektar impediment.

Saluvärdet har uppskattats till 75,000 kronor, därav 23,400 kronor belöpa å skogsmark och skog. Arrendevärdet har beräknats utgöra 2,500 kronor.

Nämnden har föreslagit, att jordbruks- och herrgårds-lotten med angiven omfattning måtte försäljas enligt 1929 års försäljningsförordning med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1942 eller den tidigare dag, varom överenskommelse kunde träffas, och med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen

för numera avlidne brukspatronen Lorichs samt på vissa närmare angivna villkor i övrigt.

Brukspatron Lorichs' barn ha efter dennes död förklarat sig villiga inköpa egendomen men anhållit, att köpeskillingen måtte nedsättas till 70,000 kronor. Änkefru Annie Lorichs har förklarat sig icke ha något att erinra mot att hennes barn förvärvade egendomen.

Överlantmätaren har beträffande den del av egendomen, som ifrågasatts till försäljning, meddelat, att det väster om Hedströmmen belägna området utgjorde del av fastigheten 1 mantal Valbricka 2¹ i Bro och Malma socken, att hinder icke mötte mot avstyckning av detta område, att det öster om Hedströmmen belägna området omfattade dels hela fastigheterna 91/1,000 mantal Bråten 1¹⁷, 34/1,000 mantal Bråten 1¹⁸ och 69/1,000 mantal Nyhammar 1⁵ i Heds socken, dels ock fastigheten 1/2 mantal Bernshammar 1¹ i sistsagda socken med undantag av kvarntomten och de tre områden, som föreslagits att bibehållas i kronans ägo, samt att hinder icke syntes möta för avstyckning av sistnämnda fyra områden såsom särskilda fastigheter.

Vederbörande *jägmästare* har icke haft något att erinra emot saluvärderingen av egendomen men ifrågasatt, huruvida icke från försäljningen borde undantagas vissa till gratialister nu upplåtna bostäder jämte lämpliga markområden.

Överjägmästaren har anslutit sig till vad jägmästaren anfört rörande nämnda bostäder.

I skrivelse den 18 februari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört huvudsakligen följande.

För egen del har styrelsen icke något annat att erinra emot uppskattningsnämndens förslag än att styrelsen finner, att syskonen Lorichs böra medgivas rätt att inköpa egendomen för en köpeskilling av 70,000 kronor, vilket pris styrelsen finner skäligt. Tillträdesdagen bör bestämmas till den 14 mars 1942. Uppskattningsnämndens ordförande har under hand meddelat, att han icke hade något att invända emot att priset nedsattes till 70,000 kronor. Gratialistbostäderna med tillhörande tomtområde böra enligt styrelsens mening medfölja köpet. Uppskattningsnämnden har föreslagit förbehåll om rätt för kronan att till den 1 januari 1968 nyttja berörda bostäder m. m., vilket styrelsen anser tillfyllest. För ärendets avgörande torde riksdagens medverkan erfordras.

*Departements-
chefen.*

I likhet med domänstyrelsen finner jag, att egendomen Bernshammar bör, med den omfattning som av uppskattningsnämnden föreslagits, försäljas till framlidne brukspatronen Ludvig Lorichs' barn. Med hänsyn till svårigheten att i förevarande fall bedöma det av nämnden åsatta saluvärdet anser jag mig böra tillstyrka, att egendomen försäljes för en köpeskilling av lägst 70,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att egendomen Bernshammar under kronoparken Grönbo i Västmanlands län, omfattande av fastigheten Valbricka 2¹ i Bro och Malma socken området c—d—e—f—g—h—h¹—j—k—l—m—n—o—p—q—r—s—t—u—v—x—y—z—å—ä—ö—c enligt en av e. o. skogstaxatorn S. Hilde år 1939 upprättad karta, fastigheten Bernshammar 1¹ i Heds socken med un-

dantag av områdena I—J—K—S—T—U—I, V—X—Y—Z—Å—Å—Ö—a—b—V, V—Z—Å—Åa—Åb—V och P—O—N—P¹—P enligt nämnda karta samt hela fastigheterna Bråten 1¹⁷, Bråten 1¹⁸ och Nyhammar 1⁵ i Heds socken, med en areal av tillhoppa omkring 159.80 hektar och ett saluvärde av lägst 70,000 kronor må försälas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1942 och med hembudsrätt jämlikt 9 § i förordningen för länsnotarien Ludvig Lorichs, fru Elisabeth Gardell, född Lorichs, t. f. förste kanslisekreteraren Nils Lorichs, kaptenen Erik Lorichs och fröken Dagmar Lorichs;

skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att kronan och köparna icke skola äga framställa fordringsanspråk mot varandra på grund av det rörande egendomen gällande arrendeavtalet, med undantag dock för tilläventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter för egendomen, att egendomen överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, att i köpet ingå dels å egendomen befintliga, kronan tillhöriga byggnader och anläggningar med undantag av över egendomen framdragna elektriska ledningar, som tillhöra domänverket och telegrafverket, dels ett badhus, som är beläget invid Hedströmmen å Riddarhytte aktiebolag tillhörig mark, dels ock å området P—O—N—P¹—P befintlig hydroforanläggning, att köparna och framtida ägare av egendomen skola äga att för all framtid nyttja berörda hydroforanläggning å dess nuvarande plats, att köparna omedelbart efter köpets avslutande på egen bekostnad ombesörja avstyckning av dels i köpet ingående område av fastigheten Valbricka 2¹, dels ock av fastigheten Bernshammar 1¹ såsom särskilda fastigheter ett vart av de omförmälda fyra områden, vilka icke ingå i köpet, att köparna äro skyldiga tåla de jämkningar beträffande areal, gränser och eljest, vilka kunna komma att bestämmas vid nämnda avstyckningar, att områdena P—O—N—P¹—P och I—J—K—S—T—U—I tillerkännas rätt att nyttja de å förenämnda karta med 15a betecknade vägarna, att med det i köpet ingående området av Valbricka 2¹ följer rätt att vintertid taga för skogskörslor erforderlig väg över området h—h¹—j—i—h, att kronan såsom ägare av kronoparken Grönbo förbehåller sig rätt dels att till en bredd av 8 meter nyttja de med ägofigurerna 15a och 368a angivna vägarna och att till samma bredd taga mark i anspråk för framdragande av väg över ägofigurerna 368 och 372, allt enligt nyssnämnda karta, dels till fri och obehindrad utfart för all framtid å ifrågavarande med ägofigurerna 15a och 368a beteck-

nade vägar samt å den väg, som kan komma att framdragas över ägofigurerna 368 och 372, varför köparna förbinda sig att icke å desamma uppföra grindar eller andra anordningar, som kunna hindra trafiken, ägande kronan att till säkerhet för beståndet av sagda utfästelser angående rätt till väg erhålla inteckning i egendomen, att kronan förbehåller sig rätt att för tiden till den 1 januari 1968 avgiftsfritt nyttja samtliga byggnader å den inom Bro och Malma socken belägna delen av egendomen jämte behövliga vägar och tomtområden, inbegripet mindre potatisland, att köparna och framtida ägare av egendomen äro skyldiga att dels för tiden från och med den 1 januari 1968 övertaga de skyldigheter, som kronan iklätt sig gentemot de å egendomen vid tillträdesdagen boende gratialisterna, dels respektera Köping—Uttersbergs järnvägsaktiebolag och Bernshammars Konsumtionsförening u. p. a. medgiven rätt att nyttja en inom ägofigur 16 å kartan befintlig brunn jämte hydroforanläggning och en inom sagda ägofigur nedlagd rörledning ävensom medgiva de närboende, vilka hittills hämtat vatten i nämnda brunn, att fortfarande nyttja densamma, dels ock bereda f. d. kusken Per Gustaf Hedström och hans hustru Alma Josefina Hedström under deras återstående livstid fri bostad om kök och kammare samt vedbrand och potatisland å egendomen, att köparna och framtida ägare av egendomen medgivas rätt att från ett å området I—J—K—S—T—U—I befintligt grustag i mån av tillgång för egendomens behov årligen hämta intill 5 kubikmeter grus, att köparna svara för å egendomen från tillträdesdagen belöpande skatter och onera, att köparna äro skyldiga å skada och intrång, som förorsakas egendomen genom över densamma framdragna elektriska ledningar, vilka tillhöra domänverket och telegrafverket, dock att köparna må påfordra annan sträckning av den telegrafverket tillhöriga ledningen, som är framdragen genom parken i omedelbar närhet av herrgårdsbyggnaden, samt att Karmansbo Bruk, Riddarhytte aktiebolag och Bergslagens Gemensamma Kraftförvaltning, som äro ägare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar, förbehållas rätt att under den tid tillståndet avser ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för egendomens köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av reparation, förändring eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

14:o.

Långtibble nr 3 i Västmanlands län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Långtibble nr 3 i Frösthults socken av Västmanlands län är utarrenderad intill den 14 mars 1942 mot en årlig avgäld, som utgår med dels 121 kilogram smör, 12 hektoliter vete och 14 hektoliter blandsäd, hälften korn och hälften havre, att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels ock därutöver 625 kronor. Arrendeavgälden utgjorde för senast tilländalupna arrendear 1,250 kronor.

Uppskattning har hållits å egendomen under år 1939 och 1940. Av det vid förrättningen förda instrumentet jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren B. Rydbeck år 1930 upprättad karta med tillhörande beskrivning över egendomen, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 15 kilometer från Enköping och förlagd i två skiften, hemskiftet och utskiftet Marstallsängen, innehåller en areal av 61.759 hektar, därav 33.327 hektar åker och tomt, 3.750 hektar äng, 24.450 hektar skogsmark och 0.232 hektar annan avrösningsjord.

Åkerjorden å hemskiftet består av lerjord, delvis stenbunden. Utskiftet består av lättjord. Åkerjorden är i sin helhet täckdikad.

Byggnadsbeståndet är med undantag av svinhuset, som är i mindre gott stånd, av medelgod beskaffenhet. Nytt svinhus erfordras ävensom mjölkrum, varjämte boningshuset ansetts behöva undergå modernisering.

Egendomen är elektrifierad med arrendatorn tillhörig anläggning. Frösthults elektriska distributionsförening levererar kraft till gården. Staten har högspänningsledning dragen över egendomens mark. Egendomen äger ej del i samfällighet.

Taxeringsvärdet utgör 33,800 kronor, därav för skog 4,100 kronor. Ett å egendomen befintligt boningshus med uthus äges och bebos av 68-åriga Augusta Rask, dotter till en avliden torpare å egendomen.

Uppskattningsnämnden har föreslagit egendomens försäljning vid arrendeperiodens utgång den 14 mars 1942 i en lott. Nämnden har förordat, att egendomen hembjudes nuvarande arrendatorn, Samuel Larsson, som innehaft egendomen sedan år 1915 och väl hävdad densamma.

Egendomen har av nämnden åsatts ett saluvärde av i runt tal 34,400 kronor, därav för avrösningsjord med växande skog 5,886 kronor.

Augusta Rask skulle enligt nämndens förslag, så länge hon levde, tillförsäkras rätt att bibehålla och bebo sin lägenhet mot utgörande av tio dagsverken på köparens kost och med rätt att av honom erhålla erforderligt bränsle av ris och kvistar.

Saluvärderingen av egendomen är verkställd under förutsättning att egendomen överlätes i befintligt skick. Nämnden har icke funnit skäl föreslå föreskrivande av särskilda villkor rörande egendomens användning eller återköpsrätt. Skulle icke förtydliga föreskrifter anses erforderliga, har nämnden funnit sig böra föreslå nedsättning i saluvärdet med tio procent.

Arrendatorn Larsson har förklarat sig villig förvärva egendomen till åsatt saluvärde.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot egendomens försäljning.

Med skrivelse den 10 januari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört i huvudsak följande.

Styrelsen biträder uppskattningsnämndens förslag om egendomens försäljning till det åsatta saluvärdet. Egendomen bör i enlighet med nämndens förslag hembjudas arrendatorn Samuel Larsson att tillträdas den 14 mars 1942. Därest egendomen kommer att förvärfvas av annan än Larsson, synes kronan bära förbehållas rätt till den husröteersättning, som vid Larssons avträdande av egendomen kan komma att påsynas densamma, varjämte blivande köpare synes bära tillförbindas att, därest kronan nödgas till egendomens arrendator utgiva ersättning för av denne å egendomen verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd eller för å egendomen befintlig, arrendatorn tillhörig elektrisk anläggning, gottgöra kronan för vad kronan i sådant hänseende erlagt. Augusta Rask torde under villkor, som av nämnden föreslagits, bära tillförsäkras rätt att inneha och bebo sin nuvarande lägenhet.

*Departements-
chefen.* Med biträdande av domänstyrelsens försäljningsförslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Långtibble nr 3 i Frösthults socken av Västmanlands län må mot ett saluvärde av 34,400 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn av egendomen, Samuel Larsson, samt under villkor i övrigt,

att egendomen försäljes med tillträdes rätt för köparen den 14 mars 1942,

att egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig,

att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen,

att, därest Larsson kommer att förvärva egendomen, samtliga mellan honom och kronan förefintliga, på gällande arrendekontrakt om egendomen grundade rättsanspråk med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter i och genom köpet skola vara reglerade,

att Augusta Rask förbehålles rätt att, så länge hon lever, mot utgörande av tio dagsverken på köparens kost och med rätt för henne att av köparen avgiftsfritt erhålla erforderligt bränsle av ris och kvistar ha sina hus kvarstående å egendomen och nyttja desamma,

att köparen såsom ägare av egendomen medgiver vattenfallsstyrelsen rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla en över egendomen framdragen högspänningsledning, dels borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar med skyldighet för vattenfallsstyrelsen

att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, dels ock för styrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till den försålda fastigheten för ledningens tillsyn och underhåll samt reparation av densamma, därvid möjligen uppkommande skada skall av styrelsen ersättas; skolande i fråga om sagda rättigheter vidare gälla, att de träd och buskar, som fällas för ledningens bibehållande, skola tillhöra ägaren av den försålda fastigheten och av denne tillvaratagas, att vattenfallsstyrelsen till säkerhet för nämnda rättigheter må till förmån för den av Kungl. Maj:t och kronan ägda lägenheten Söderfors 1² i Älvkarleby socken av Uppsala län erhålla servitutsinteckning i den försålda fastigheten och att, innan sådan inteckning meddelats, ägaren av den försålda fastigheten skall vara skyldig att vid överlåtelse av fastigheten eller del därav göra förbehåll om ifrågavarande rättigheters bestånd ävensom förbinda ny ägare att vid sådan överlåtelse göra samma förbehåll,

samt att annan innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarvarande och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

skolande beträffande försäljningen, för såvitt annan person än Larsson kommer att förvärva egendomen, dessutom iakttagas, att kronan förbehåller sig rätt till den ersättning för husröta, som enligt gällande arrendekontrakt vid löpande arrendeperiods utgång den 14 mars 1942 skall av arrendatorn erläggas, samt att, därest kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, ävensom för å egendomen befintlig, arrendatorn tillhörig elektrisk anläggning, blivande köpare skall vara pliktig gottgöra kronan för vad kronan i sådant hänseende erlagt.

15:o.

Långtibble nr 4 i Västmanlands län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Långtibble nr 4 litt. B i Frösthults socken av Västmanlands län är utarrenderad intill den 14 mars 1942 mot en årlig avgäld av 1,585 kronor.

Uppskattning har hållits å egendomen under år 1939 och 1940. Av det vid förrättningen förda instrumentet, däribland en av distriktslantmätaren

F. Torbjörnsson år 1921 avkopierad och kompletterad karta över egendomen med tillhörande beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 14 kilometer från Enköping och förlagd i ett sammanhängande långsmalt skifte, innehåller en areal av 75.601 hektar, därav 40.290 hektar tomt och åker samt 35.311 hektar annan mark. Torp eller lägenheter finnas icke å egendomen.

Egendomens åkerjord, som i sin helhet är täckdikad, består av lerjord.

Med undantag av boningshuset, som är i mindre gott skick och behöver undergå en genomgripande reparation eller helst nybyggas, är byggnadsbeståndet i medelgott skick. Mjölkrum och fast gödselstadsbotten med tillhörande brunn erfordras emellertid.

Egendomen är elektrifierad med arrendatorn tillhörig anläggning. Frösthults elektriska distributionsförening levererar kraft till egendomen. Staten har elektrisk högspänningsledning framdragen över egendomens mark. Fastigheten tillhörande samfällighet finnes ej.

Taxeringsvärdet utgör 41,300 kronor, därav 7,300 kronor för skog.

Uppskattningsnämnden har föreslagit egendomens försäljning vid arrendeperiodens utgång den 14 mars 1942 i en lott. Nämnden har förordat, att egendomen hembjudes nuvarande arrendatorn, Emanuel Larsson, som innehaft egendomen på arrende sedan 1925 och under arrendetiden väl hävdad densamma.

Egendomen har av nämnden åsatts ett saluvärde av i runt tal 42,300 kronor, därav för avrösningsjord med därå växande skog 10,110 kronor. Värderingen är verkställd under förutsättning att egendomen överlåtes i befintligt skick.

Nämnden har icke funnit skäl föreslå föreskrivande av särskilda villkor angående egendomens användning eller återköpsrätt. Skulle icke förtydliga föreskrifter anses erforderliga, har nämnden funnit sig böra föreslå en nedsättning av saluvärdet med tio procent.

Arrendatorn Larsson har förklarat sig villig förvärva egendomen till det åsatta saluvärdet.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot egendomens försäljning.

I skrivelse den 10 januari 1941 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört i huvudsak följande.

Styrelsen biträder uppskattningsnämndens förslag om egendomens försäljning till det åsatta värdet. Egendomen bör i enlighet med nämndens förslag hembjudas arrendatorn Emanuel Larsson att tillträdas den 14 mars 1942. Därest egendomen kommer att förvärfvas av annan än Larsson, synes kronan böra förbehållas rätt till den husröteersättning, som vid Larssons avträdande av egendomen kan komma att påsynas densamma. Därjämte bör blivande köpare av egendomen tillförbindas att, därest kronan nödgas till egendomens arrendator utgiva ersättning för av honom å egendomen verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd ävensom för å egendomen befintlig, arrendatorn tillhörig elektrisk anläggning, gottgöra kronan för vad kronan i sådant hänseende erlagt.

*Departements-
chefen.* Då jag icke har något att erinra mot ifrågavarande försäljningsförslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Långtibble nr 4 litt. B i Frösthults socken av Västmanlands län må mot ett saluvärde

av 42,300 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn av egendomen, Emanuel Larsson, samt under villkor i övrigt,

att egendomen försäljes med tillträdes rätt för köpare den 14 mars 1942,

att egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig,

att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen,

att, därest Larsson kommer att förvärva egendomen, samtliga mellan honom och kronan förefintliga, på gällande arrendekontrakt om egendomen grundade rättsanspråk med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter i och genom köpet skola anses vara reglerade,

att köparen såsom ägare av egendomen medger vattenfallsstyrelsen rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla en över egendomen framdragen högspänningsledning, dels borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, dels ock för styrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till den försålda fastigheten för ledningens tillsyn och underhåll samt reparation av densamma, därvid möjligen uppkommande skada skall av styrelsen ersättas; skolande i fråga om sagda rättigheter vidare gälla, att de träd och buskar, som fällas för ledningens bibehållande, skola tillhöra ägaren av den försålda fastigheten och av denne tillvaratagas, att vattenfallsstyrelsen till säkerhet för nämnda rättigheter må till förmån för den av Kungl. Maj:t och kronan ägda lägenheten Söderfors 1² i Älvkarleby socken av Uppsala län erhålla servitutsinteckning i den försålda fastigheten och att, innan sådan inteckning meddelats, ägaren av den försålda fastigheten skall vara skyldig att vid överlåtelse av fastigheten eller del därav göra förbehåll om ifrågavarande rättigheters bestånd ävensom förbinda ny ägare att vid sådan överlåtelse göra samma förbehåll,

samt att annan innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar må ha ledningarna kvarvarande och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

skolande beträffande försäljningen, för såvitt annan person än Larsson kommer att förvärva egendomen, dessutom iakttagas, att kronan förbehåller sig rätt till den ersättning för husröta, som enligt gällande arrendekontrakt vid löpande arrendeperiods utgång den 14 mars 1942 skall av arrendatorn erläggas, samt att, därest kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, ävensom för å egendomen befintlig, arrendatorn tillhörig elektrisk anläggning, blivande köpare skall vara pliktig gottgöra kronan för vad kronan i sådant hänseende erlagt.

16:o.

Stora och Lilla Åvesta nr 1 i Kopparbergs län.

I en den 5 mars 1937 dagtecknad proposition, nr 230, punkt 13, underställde Kungl. Maj:t riksdagens prövning frågan om försäljning av mark från kronoegendomen Stora och Lilla Åvesta nr 1 i Kopparbergs län. Rörande egendomens beskaffenhet m. m. inhämtas av nämnda proposition bland annat följande.

Kronoegendomen vore belägen delvis inom Folkärna socken, delvis inom Krylbo köping. Egendomen, som i öster begränsades av norra stambanan, uppdelades genom den över egendomen i riktning öster och väster framdragna järnvägen Krylbo—Mjölby i två större områden. Det södra av dessa områden genomflötes av Svartån. Av det söder om järnvägen Krylbo—Mjölby liggande området disponerades östra delen mellan stambanan och Svartån av statens järnvägar. Återstoden av detta område ävensom den norr om nyssnämnda järnväg liggande delen av egendomen förvaltades av domänstyrelsen.

Av domänstyrelsens förvaltningsområde hade berörda norra del av egendomen ävensom det område av den söder om järnvägen Krylbo—Mjölby belägna delen, som inneslötes av Svartån, genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 mars 1929 inkorporerats med Krylbo köping. Även det av statens järnvägar disponerade området utgjorde på grund av samma beslut en del av köpingen. För vissa delar av de inkorporerade markområdena hade stadsplan utarbetats och den 8 juni 1923 vunnit fastställelse. Av de under domänstyrelsens förvaltning stående markområdena hade viss del intill den 14 mars 1942 upplåtits såsom jordbruksarrende genom styrelsens kontrakt den 5 september 1931. Den årliga avgälden utgjorde 1,310 kronor.

Sedan Krylbo köping anhållit att få förvärva vissa närmare angivna delar av egendomen, upprättades vid uppskattningsförrättning två alternativa försäljningsförslag, det ena omfattande hela den del av egendomen, för vilken stadsplan utarbetats, med en areal av 81.9090 hektar och det andra omfattande ett i förstnämnda förslag ingående mindre, närmast samhället beläget område om 5.8360 hektar. Förut berörda såsom jordbruksarrende upplåtna markområde vore beläget å den ifrågasatta större salulotten. Domänstyrelsen förordade försäljning av det stadsplanelagda området i två lotter, nämligen dels förenämnda lott om 5.8360 hektar med ett saluvärde av 50,850 kro-

nor, dels ock en lott om 76.0730 hektar — motsvarande det stadsplanelagda området med undantag av förstnämnda lott — med ett saluvärde av 106,700 kronor. Kungl. Maj:t biträdde domänstyrelsens försäljningsförslag.

Beträffande förenämnda försäljningsförslag torde jag i övrigt få hänvisa till den i proposition nr 230/1937 förebragta utredningen.

I utlåtande den 13 maj 1937, nr 87, i anledning av omförmälda proposition anförde jordbruksutskottet bland annat:

»Genom besök på platsen har utskottet inhämtat närmare kännedom om föreliggande ärende. Krylbo köpings möjligheter att tillgodose behovet av erforderlig tomtmark äro tydligen beroende av förvärv av mark från kronan och från en enskild jordägare. För den naturliga utvecklingen av köpingens bebyggelse synes tillgång till sistberörda mark vara mest önskvärd. Då det emellertid för närvarande icke lär vara möjligt att träffa uppgörelse om förvärv härav, torde köpingen vara nödsakad att söka inköpa mark från kronan. Det mindre av de båda nu till försäljning ifrågasatta områdena synes också lämpligt till omedelbar bebyggelse med avseende på såväl belägenhet som markens beskaffenhet och möjligheter att bereda avlopp. Utskottet finner det angeläget för köpingen att med det snaraste komma i besittning av denna mark; detta särskilt med hänsyn till det behov av tomtmark som redan nu förefinnes. Däremot förefaller det icke vara så angeläget för köpingen att redan nu inköpa det större området. Dess belägenhet mera avsidens från köpingens centrala delar kommer att medföra en mindre lämplig utveckling av köpingens bostadsbebyggelse. Området är dessutom i ganska stor utsträckning låglänt och sankt, vilket förorsakar avsevärda utgifter för dränering och avlopp. Av angivna skäl bland andra torde åtminstone för närvarande frågan om inköp av detta område vara av mindre aktualitet för köpingen. Med hänsyn till önskvärdheten för köpingen att befordra en ändamålsenlig och planmässig fortsatt bebyggelse synes det utskottet angeläget, att köpingen gör förnyade ansträngningar att förvärva den härför lämpliga marken, tillhörande den i det föregående omnämnde enskilde ägaren. Utskottet har emellertid med det sist anförda icke velat motsätta sig, att försäljning av bägge områdena ifråga kan ske till köpingen.

Vad så angår frågan om köpeskillingarnas storlek anser utskottet, att köpingens intresse och strävan att kunna till ej alltför höga priser upplåta byggnadstomter bör i görligaste mån beaktas. På grund av nuvarande ägareförhållanden med avseende å för ändamålet tillgänglig mark synas tomtvärdena ha blivit högre än som skulle varit fallet under andra mera normala förhållanden, vilket även måhända kommit till uttryck i den utförda markuppskattningen. Det synes utskottet emellertid vara av vikt, att staten medverkar till att tomtpriserna hållas inom en skälig nivå och att i varje fall vid den försäljning, varom nu är fråga, tillses att vid bestämmandet av köpeskillingen denna avpassas så, att tomtupplåtelser av köpingen kunna ske till priser, som med frånseende av nuvarande exceptionella och måhända övergående förhållanden kunna anses skäliga. Utskottet vill därför och med hänsyn till det ovan anförda samt till de i ärendet väckta motionerna förorda, att Kungl. Maj:t beträffande det mindre området bemyndigas medgiva den minskning av köpeskillingen intill 40,000 kronor vid försäljning till köpingen, som Kungl. Maj:t kan finna påkallad efter förnyad undersökning i saken och med beaktande av vad utskottet här anför. Vad åter angår försäljningen av det större området synes denna kunna anstå tills klarhet vunnits beträffande möjligheten att förvärva ovanberörda enskild ägare tillhöriga markområdet. Med avseende på köpeskillingen härå vill fördenskull utskottet ej för närvarande föreslå någon avvikelse från Kungl. Maj:ts förslag.»

Riksdagen anmälde i skrivelse den 26 maj 1937, nr 336, att riksdagen fattat beslut i överensstämmelse med vad jordbruksutskottet i förenämnda utlåtande föreslagit. Statsmakternas beslut i ämnet meddelades domänstyrelsen i skrivelse den 11 juni 1937.

I skrivelse den 11 februari 1941 har *domänstyrelsen* underställt Kungl. Maj:ts prövning uppkommen fråga om försäljning av visst område av den förut omförmälda av domänstyrelsen utarrenderade jordbrukslotten. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

I en till styrelsen ingiven ansökning har Krylbo köpings kommunalnämnd anhållit att få från jordbrukslotten inköpa ett å en av distriktslantmätaren E. V. Hising år 1940 upprättad kartskiss med blå gränslinjer utmärkt område. Avstyckning av området, vars gränser utlagts i enlighet med vad som angivits i ett nytt, av kommunalfullmäktige godkänt stadsplaneförslag, skall försiggå från stadsågan nr 147 + 152 + 154 + 155 + 160 + 161 + 162 + 163 i Krylbo köping. Förrättningen pågår och har ännu icke avslutats. Enligt vad förrättningsmannen meddelat skulle området i fråga komma att innehålla en areal av 0.875 hektar. Området är av köpingen avsett att användas för planerad mindre industri.

Ett kronan tillhörigt, i arrendet ingående lider av stolpar och bräder under tak av papp är delvis uppfört å området.

Köpingen har för området erbjudit en köpeskillning att utgå efter ett beräknat pris av 80 öre per kvadratmeter. Köpingen har förklarat sig villig att utan kostnad för statsverket riva och bortföra liderbyggnaden, varjämte köpingen förbundit sig att såsom ersättning för nämnda byggnad bekosta utökning med tolv meter av en intill lidret liggande loge samt att i denna tillbyggnad inreda lider. De med områdets förvärvande förenade lagfarts- och avstyckningskostnaderna skulle även erläggas av köpingen.

Områdets försäljning har tillstyrkts av domänintendenten. Arrendelottens innehavare, V. Eriksson, har skriftligen medgivit, att området i fråga finge utan ersättning till honom frånskiljas arrendet.

Styrelsen har för egen del icke något att erinra mot områdets försäljning till köpingen mot den erbjudna köpeskillningen och övriga av köpingen föreslagna villkor. Köpeskillningen bör erläggas kontant vid köpekontraktets undertecknande, då tillrådet av området bör ske. De köpingen åliggande rivnings- och byggnadsarbetena böra utföras inom utgången av år 1942.

Ärendet är, därest icke särskilda omständigheter föranleda annan ordning, av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning. Då 1937 års riksdagsbeslut, som givetvis måste anses innebära ett riksdagens samtycke till försäljning av ovanberörda tvenne lotter, måhända även bör uppfattas som ett dess medgivande till försäljning av samma områden icke allena som helheter utan även uppdelade, torde emellertid den möjlighet även kunna tänkas vara för handen, att föreliggande försäljningsärende, som avser överlåtelse av ett markområde, som otvivelaktigt utgör en del av förberörda större lott, icke behöver underställas riksdagen.

Departements-
chefen.

Mot det framförda försäljningsförslaget har jag icke något att erinra. Med hänsyn till vad i ärendet framkommit finner jag emellertid detsamma böra underställas riksdagens prövning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från de i kronans ägo kvarvarande, under domänstyrelsens förvaltning stående ägoområdena av den i Kopparbergs län delvis inom Folkärna socken och delvis inom Krylbo köping belägna kronoegendomen Stora och Lilla Åvesta nr 1, må sedan ett å en av distriktslantmätaren E. V. Hising år 1940 uppgjord kartskiss med blå kantfärg angivet område om cirka 0.875 hektar blivit i vederbörlig ordning avstyckat från stadsägan nr 147 + 152 + 154 + 155 + 160 + 161 + 162 + 163 i Krylbo köping samt avstyckningsförrättningen vunnit fastställelse, till köpingen försälja sagda område mot en köpeskilling, beräknad efter 80 öre per kvadratmeter, och under villkor i övrigt, att området försäljes med tillträde för köparen från dagen för köpekontraktets utfärdande, att området försäljes i det skick, vari detsamma vid tillträdet befinner sig, att köparen skall vara skyldig att före utgången av år 1942 dels utan kostnad för statsverket riva och bortföra den å området delvis uppförda liderbyggnaden, dels såsom ersättning för denna på egen bekostnad med tolv meter förlänga en kronan tillhörig, intill lidret liggande loge, därvid tillbyggnaden skall uppföras av samma material och med samma dimensioner som logbyggnaden, och dels likaledes på egen bekostnad i denna tillbyggnad inreda lider, att köpeskillingen för området erlägges kontant vid köpekontraktets undertecknande, samt att föreskrifterna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i övrigt skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1—16 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz af Petersens.